Ազգ

Azg armenian daily

17 ՕԳՈՍՏՈՍ 2000 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 142 (2110)

Ղրիմում նախատեսվում է «Կովկասյան քառյակի» հանդիպում

ԹԲԻԼԻՍԻ, 16 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՍՆԱՐՔ: ԱՊՀ պետությունների ղեկավարների Ղրիմում կայանալիք ոչ պաշտոնական գագաթաժողովում նախատեսվում է անցկացնել անդրկովկասյան պետությունների եւ Ռուսաստանի ղեկավարների հանդիպում «3+1» ֆորմատով: Այս օրերին Մոսկվայում ընթանում են հանդիպման նախապատրաստական աշխատանքները: Պուտինի, Ալիեւի, Քոչարյանի եւ Շեւարդնաձեի առաջիկա բանակցությունների օրակարգը գաղտնի է պահվում: Սակայն, ինչպես հայտնի է դարձել Վրաստանի արտգործնախարարության հավաստի աղբյուրներից, «Կովկասյան քառյակի» հանդիպման ընթացքում մասնավորապես նախատեսվում է քննարկել, այսպես կոչված, Հարավային Կովկասի անվտանգության դաշնագրի գաղափարը: Փորձագետների մեծամասնության կարծիքով, այդ գաղափարի քննարկումը «3+1» ֆորմատով վկայում է տարածաշրջանային անվտանգության ապահովման հարցերում «Ռուսաստանի գերակայություն» սահմանելու հնարավորության մասին: Սակայն, որոշ տվյալների համաձայն, վրացական կողմը կտրականապես դեմ է նման հեռանկարին: Թբիլիսիի դիրքորոշումը հիմնական ինտրիգն է «3+1» ֆորմատով հանդիպման նախապատրաստմանը նպատակաուղղված դիվանագիտական խորհրդակցություններում:

ՎԵՐԱԴԱՐՁ

Արձակուրդային սեզոնը շարունակվում էր

Ահա եւ ավարտվեց **«Ազգի»** խմբագրակազմի կարճատեւ արձակուրդը: Կարծում ենք, մեր ընթերցողների համար ժամանակը աննկատ անցավ: Օգոստոսի երկու շաբաթները ոչ վերելք արձանագրեցին, ոչ էլ ցնցումներ: Պետությունն ու ժողովուրդը մտահոգ էին կիզիչ արեւից ու օգոստոսյան տապից փրկվելու խնդիրներով: Դաշտ ու այգին ջրազրկվել են, ոռոգման ու խմելու ջրի խիստ պակաս էր զգացվում թե գյուղական վայրերում ու թե քաղաքներում: Երկու շաբաթվա նորությունն էլ այն էր, որ Պարսիզակ գյուղը խմելու ջուր ստացավ: Դրան հակառակ իտալացիները, մայրաքաղաքի ջրամատակարարման ցանցերի վիճակին ծանոթանալով, խոր հիասթափություն ապրեցին:

Ոչ ջուրը, ոչ արեւը չազդեցին Անդրանիկ Մարգարյանի կառավարության վճռականությանը լույս սփռել ստվերային տնտեսության վրա ու ապահովել բյուջեի եկամուտները: Հաջողությունների մասին հայտարարեց պետեկամուտների նախարար Գագիկ Պողոսյանը՝ օրերս հրապարակելով նաեւ անբարեխիղճ հարկատուների ցուցակը:

Գործադիր իշխանությունում որոշ կադրային տեղաշարժեր տեղի ունեցան՝ սակայն ստորին օղակներում: Նշենք միայն, որ պաշտոնանկները մեծամասամբ ՀԺԿ-ականներ էին:

Զարկ առնելով էլեկտրական բաշխիչ ցանցերի մասնավորեցման օրենսդրական գործընթացից, ԱԺ-ում ծավալվեց քաղաքական վերադասավորումների հերթական փուլը: Առայժմ համագործակցության մասին որոշ բանավեճերում հանդես են եկել ՀԺԿ-ն ու «Ազգային միաբանություն» կուսակցությունը, որը «Իրավունք ու միաբանություն» խմբակցության մասն է կազմում:

Պարզ է, զարգացումները դրանով չեն եզրափակվի՝ այնպես թե այնպես սպասվում է թեժ քաղաքական աշուն, կապակցված թե ՀԺԿ-ի ընդդիմադիր պահվածքի, թե «Հոկտեմբերի 27-ի» ու «Մարտի 22» քրեա-դատավարական գործընթացներով...

Նոր զարգացումներ չարձանագրվեցին նաեւ արտաքին քաղաքականության ոլորտում: Գուցե հարկ է նշել Ղրիմում սպասվող Քոչարյան-Ալիեւ հանդիպմանը նախորդող Մինսկի խմբի համանախագահ Քերի Քեվինոյի հայտարարությունն առ այն, որ ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման գործընթացում անհրաժեշտ է հաշվի առնել նաեւ ղարաբաղցիների կարծիքը: Թե ինչպես կանդրադառնա այս ուշացած հայտնությունը բանակցային գործընթացի վրա՝ ցույց կտա ժամանակը:

Վերստին վերադառնալով ներքին կյանքին, հիշատակենք եւս մի կարեւոր հանգամանք՝ բուհական քննությունները ավարտվեցին: Այդ առումով **«Ազգի»** ընթերցողները շատ բան չկորցրեցին, քանի որ, ըստ ավանդույթի, թերթը չի բեւեռում ընթերցողի ուշադրությունը բուհական ընդունելությունների կրքերին, համարելով թե ընտրակարգը ու թե նրա հետ կապված կրքերը շինծու մթնոլորտի արդյունք, հայկական ֆենոմենի ցնդալից դրսեւորում:

ՄԵԿՆՈՒՄ

Ամենայն հայոց հայրապետը կմասնակցի կրոնապետերի պատմական գագաթաժողովին ՄԱԿ-ի Նյու Յորքի կենտրոնավայրում

Այսօր Ամենայն հայոց հայրապետը Երեւանից կմեկնի Մոսկվա, որտեղ 1 օր մնալուց հետո կճանապարհվի Նյու Յորք՝ մասնակցելու ՄԱԿ-ի կազմակերպած կրոնապետերի պատմական գագաթաժողովին:

Պատմության մեջ առաջին անգամ օգոստոսի 28-ին տեղի ունենալիք այդ համաժողովը, որին մասնակցելու են աշխարհի բոլոր կրոնների ու դավանանքների շուրջ 1000 առաջնորդներ, քննարկելու է այն ձեւերն ու միջոցները, որոնցով տարբեր հավատքի մարդիկ կկարողանան ՄԱԿ-ի հովանավորության ներքո խաղաղություն հաստատել ողջ աշխարհում: Հոգեւոր ղեկավարները քննարկելու են կրոնական հանդուրժողականության ուժը եւ հոգեւոր հավատքը զորաշարժի ենթարկելու եւ դրանցով անհանդուրժողության դեմ պայքար մղելու միջոցները: ՄԱԿ-ի կենտրոնավայրում երկօրյա համաժողովից հետո, որի ընթացքում կրոնապետերի առաջ ուղերձով հանդես կգա ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանը, համաժողովը կտեղափոխվի «Վալդորֆ-Աստորիա» հյուրանոց, որտեղ ենթախմբերի բաժանվելով կքննարկի տարածաշրջանային հակամարտությունների, աղքատության եւ շրջակա միջավայրի պահպանության խնդիրները: Գագաթաժողովի ավարտին հավանաբար կկազմվի ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարին կից խորհրդատվական մարմին:

Համաժողովի ընդհանուր նիստում անգլերեն ուղերձով հանդես կգա նաեւ Ամենայն հայոց հայրապետ Գարեգին Երկրորդը:

Մինչ Նյու Յորք մեկնելը, Ռուսաստանի մայրաքաղաքում Վեհափառ հայրապետը կօծի եւ կօրհնի հայոց եկեղեցու նորակերտ խաչը:

Միակցման անհաջողության դեպքում կփորձեն բարձրացնել «Կուրսկ» սուզանավը

ՄՈՍԿՎԱ, 16 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Բարենցի ծովում փրկարարական օպերացիայի ղեկավարությունը մշակում է «Կուրսկ» ատոմային սուզանավի անձնակազմին փրկելու պահեստային եղանակի մանրամասները, եթե խորջրյա փրկարարական ապարատներին չհաջողվի համենայն դեպս միակցվել սուզանավի հիմնակմախքին: Ինչպես ռազմական նորությունների գործակալությանը հաղորդել են Հյուսիսային նավատորմի շտաբում, այս պահին արդեն սկզբունքային որոշում է ընդունված, որ անհաջողության դեպքում ծովի հատակը՝ «Կուրսկի» մոտ կիջեցվեն 400 տոննա քաշով սնամեջ 2 գլաններ, որոնք այնուհետեւ հատուկ պողպատե առձգիչներով կամրացվեն նավի հիմնակմախքին եւ օդով կլցնեն ծովի մակերեւույթից: Նավը կամ մակերես դուրս կգա, կամ վեր կլողա մի քանի տասնյակ մետր եւ այն կարելի կլինի քարշիչով վերցնել 20-50 մետր խորությամբ ոչ մեծ հատակային հոսանքով, եւ շարունակել փրկարարական աշխատանքները:

Վերջին պահին «Ազգ»-ը տեղեկացավ, որ ռուսները համաձայնվել են որպեսզի անգլիական հատուկ սուզանավը մասնակցի «Կուրսկի» փրկությանը:

Ամերիկայի ազգային կոմիտեն բողոքի արշավ է սկսել Անկարայի գործողությունների դեմ

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 16 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օգոստոսի 15-ին Ամերիկայի հայկական ազգային կոմիտեն (ԱՀԱԿ) բողոքի արշավ է սկսել պաշտոնական Անկարայի գործողությունների դեմ: Խնդրի էությունն այն է, որ "Microsoft" ընկերությունը մտադիր է մշակել եւ ինտերնետ ցանցով տարածել հանրագիտարան, այսպես կոչված, "Microsoft Encarta", ուր նախատեսվում է նաեւ հատուկ գլուխ՝ նվիրված Հայաստանին (գրված Ռոնալդ Գրիգոր Սյունիի կողմից) եւ կոնկրետ Հայոց ցեղասպանությանը (հեղինակ՝ Հելեն Ֆեյն):

Հանրագիտարանի ընդհանուր կազմումը հանձնարարվել է "Chronicle for Higher Education" («Տարեգրություն բարձրագույն կրթության») հանդեսին: Օգոստոսի իր թողարկման մեջ հանդեսը տեղեկատվություն է հաղորդում Թուրքիայի կառավարության կողմից տարվող արշավի մասին՝ "Microsoft" ֆիրմայի նկատմամբ ճնշում գործադրելու ուղղությամբ՝ Մեծ եղեռնի մասին որեւիցե տեղեկատվության տարածում թույլ չտալու նպատակով: Պաշտոնական Անկարան սպառնում է պատասխան քայլերով, եթե հանրագիտարանի նյութերից չհանվեն ցեղասպանության բոլոր հիշատակումները: "Microsoft" ընկերությունն իր հերթին դիմել է վերոհիշյալ հեղինակներին եւ հանդեսին՝ պահանջելով վերանայել հիշյալ գլուխները՝ պատճառաբանելով, որ տվյալ պատմական փաստը դեռեւս հարուցում է պատմաբանների լուրջ կասկածները: Սակայն թե՛ պարոն Սյունին, եւ թե՛ տիկին Ֆեյնը հրաժարվել են ենթարկվել Թուրքիայի ճնշմանը եւ բացեիբաց "Chronicle for Higher Education"-ի էջերում իրենց բողոքն են արտահայտել գործադրվող ճնշման առնչությամբ:

Հատկանշական է, որ "Microsoft Encarta"-ի բուն Թուրքիային նվիրված գլխում ոչ մի բառով չի հիշատակվում Հայոց ցեղասպանության մասին: Ամբողջ վերոշարադրյալի կապակցությամբ, ԱՀԱԿ-ը կոչ է անում ամբողջ աշխարհի հայերին երախտիքի խոսքեր ուղղել հանդեսի հասցեին, ինչպես նաեւ պահանջել "Microsoft Encarta"-ից պարտադիր հանրագիտարանում ներառել տեղեկատվություն Մեծ եղեռնի մասին:

Ռուսաստանը դատի է տալու Ուկրաինային

ՄՈՍԿՎԱ, 16 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՌԴ նորագույն պատմության մեջ առաջին անգամ կարող է տեղի ունենալ դատ, ուր պատասխանող կողմ կլինի մեկ այլ պետություն: Ռուսաստանի խորհրդարանը պատրաստվում է միջազգային դատարանի միջոցով Ուկրաինայից պահանջել վճարելու փոխհատուցում ռուսական գազի հափշտակումների դիմաց: Այս մասին հաղորդել է Պետդումայի միջազգային գործերի կոմիտեի նախագահ Իլյա Ռոգոզինը: Ըստ նրա, այդպիսի հայցի համար հիմնավորումներ պարունակվում են Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի գերմանական «Շպիգել» հանդեսին վերջերս տված հարցազրույցում, որտեղ նա առաջին անգամ փաստորեն ընդունում է, որ գազի չարտոնված վերցնելը նախաձեռնվել է Ուկրաինայի կառավարության կողմից:

ՁՈՒԿԸ ԾՏԵՍԱԾ...

Արշավախումբը Արարատը տեսավ հեռվից ու վերադարձավ Հայաստան

Շուրջ երկու ամիս հայաստանյան լրատվամիջոցները անդադար տեղեկացնում էին, թե օգոստոսի սկզբին գրոսաշրջիկների մեծ խումբ՝ հայեր եւ արտասահմանցիներ, կհաղթահարեն Արարատ լեռան գագաթը, այնտեղ կպարզեն Թուրքիայի, Հայաստանի դրոշները: Արդեն խումբը վերադարձել է Թուրքիայից՝ առանց Արարատի գագաթ բարձրանալու: Թուրքական իշխանությունները արգելել են, որովհետեւ արշավախումբը Արարատ բարձրանալու թույլտվություն չի ունեցել:

Պատճառները ճշտելու նպատակով դիմեցինք ՀՀ ԱԳՆ մամլո խոսնակ Արա Պապյանին: «Նախապես ԶԼՄ-ներով հաղորդվում էր, թե Թուրքիայի իշխանությունները թույլ են տվել արշավախմբին՝ բարձրանալու Արարատ: Արշավախմբի կազմակերպիչներ Անահիտ Մխիթարյանն ու Ղազար Մարկոսյանը երբ «ԱՐ» հեռուստաընկերությամբ ասում էին, թե թուրքական իշխանությունները թույլտվություն են տվել, մենք հաղորդագրություն տարածեցինք, որ նման բան չկա: Թուրքիայի ԱԳՆ-ն մեզ էր ուղարկել նոտա, ուր մասնավորապես նշվում էր, որ Արարատները ռազմական նշանակության տարածքներ են եւ առանց Թուրքիայի թույլտվության արշավախումբը չի կարող Արարատ բարձրանալ: Այդ մասին մենք տեղեկացրել ենք խմբի անդամներին, այդ թվում եւ Պարույր Հայրիկյանին: Մի մասը ականջալուր եղավ մեր խորհրդին եւ չմեկնեց: Ավելին ասեմ. ՀՀ ԱԳՆ-ն արտասահմանում ՀՀ դեսպանների միջոցով տեղյակ է պահել այն քաղաքացիներին, որոնք ցանկություն էին հայտնել բարձրանալ Արարատ: Հիշում ե՞ք, ասում էին ֆիլմ ենք նկարահանելու: Բայց դրա համար պետք է մեկ այլ թույլտվություն»:

Ասացվում է, որ մի քանի տասնյակ մարդիկ, այդ թվում Պարույր Հայրիկյանն ու ԱԺ պատգամավոր Ռոբերտ Ամիրխանյանը, միամտորեն հավատացել են արշավախումբը կազմակերպող երկու ընկերություններին: Սակայն չէ՞ որ ՀՀ ԱԳՆ-ն նրանց եւ մյուսներին զգուշացրել է, որ անհնար է առանց թույլտվության Արարատ բարձրանալ: Թե ինչու են Անահիտ Մխիթարյանն ու Ղազար Մարկոսյանը մոլորության մեջ գցել մարդկանց, կարծում ենք հասկանալի է:

Փող են աշխատել:

Թ. Հ.

ԸՆԹԱՑԻԿ

Շարունակելով անցյալ տարվա փորձը, Ամերիկայի հայկական համագումարը (ԱՀՀ) այս տարի եւս իրականացրեց ամառային շրջանի իր ուսանողական ծրագիրը Հայաստանում:

Հիմնվելով 1978-ից ի վեր գործող սկզբնական ծրագրի վրա, որը հնարավորություն էր տալիս սփյուռքահայ ուսանողներին ամռվա ընթացքում աշխատելու Վաշինգտոնում, ուսանողական ծրագիրն անցյալ տարվանից առավել ընդլայնել է իր ոլորտները՝ ընգրկելով նաեւ Հայաստանի տեսական կառավարաների զարգացման, տնտեսական կառույցների, ներդրումային հնարավորությունների հարցերով եւ, չնայած երկու երկրների քաղաքական պատմության տարբերություններին, շատ նմանություններ է տեսնում Հայաստանի եւ Արգենտինայի անցումային շրջանների միջեւ: Նրա կարծիքով, եվրոպական երկրներից ավելի նախընտրելի է ուսումնասիրել Արգենտինայի նման երկրների փորձը, քանի որ պատմական զարգացման տեսակետից դրանք ավելի մոտիկ են Հայաստանին, եւ հարաբերությունները կարող են առավել հորիզոնա-

ռակ շատ երիտասարդ տարիքին, ունի աշխատանքային հարուստ փորձ: Վերջին տարիներին աշխատել է Պիտսբուրգ օպերային թատրոնում, Նյու Յորքի Լինքոլն կենտրոնում, Մասաչուսեթս նահանգի TV-3 կաբելային հեռուստակայանում որպես կառավարման ասիստենտ եւ լրագրող: Հետաքրքրվում է Հայաստանի ժամանակակից արվեստի զարգացումներով, եղել է ՆՓԱԿ-ում եւ պատրաստվում է գյումրեցի երիտասարդների ջանքերով շոու-ծրագիր ներկայացնել Երեւանում:

Երրորդ մասնակիցը Նյու Յորքի ծրագիրը, որը նախատեսում է համակարգչային հնարավորությունների օգտագործմամբ խթանել արտահանումները Հայաստանից: Նրա այս ծրագիրը ենթադրում է իրականացնել նախ վերջին շրջանում Հայաստանից Ամերիկա գաղթածների, ապա հին ամերիկահայերի եւ հետագայում նաեւ ամերիկացիների շրջանում: Հատկանշական է, որ իր գերդաստանից վերջին 80 տարում ինքն առաջինն է, որ այցելում է Հայաստան եւ չնայած հայերենին չի տիրապետում, փորձում է մոտիկից ծանոթանալ իր արմատներին եւ իր

ՓՈՐՁԱՌՈՒԹՅՈՒՆ

Հայրենիքին օգտակար լինելու մտահոգությամբ

Սփյուռքահայեր ՀՀ պետական-կառավարական կառույցներում

կան կառույցներում աշխատելը եւ գուցե այդ առումով ավելի նպատակահարմար է ծրագիրն առանձնացնելով ուսանողականից կոչել «շրջանավարտների» կամ «աշխատանքային փորձառության» ծրագիր, քանի որ մասնակիցներն արդեն բուհեր ավարտած եւ իրենց բնագավառում որոշակի փորձ ունեցող մասնագետներ են: Ծրագրի ընդլայնման միտքը հղացել է Հայաստանի արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը 1998-ի հունիսին Վաշինգտոնում ԱՀՀ-ի տոնահանդեսի առիթով արտասանած իր ելույթում, որտեղ նա ինքնաբերաբար ասել է, որ յուրաքանչյուրին, ով կցանկանա ծառայել հայրենիքին, ինքը կտրամադրի համապատասխան նախարարությունների բոլոր հարմարությունները:

Այս տարի ծրագրին մասնակցել են երեք հոգի. Ֆլորենս Թադեոսյանը՝ Բուենոս Այրեսից, Թենի Աբելյանը՝ Բոստոնից եւ Էդուարդ Գուլաստոնը (Գյուլեսերյան)՝ Նյու Յորքից:

Ֆլորենսը որպես քաղաքական վերլուծող աշխատել է ՀՀ արտգործնախարարության Լատինական Ամերիկայի բաժնում: Ավարտել է Բուենոս Այրեսի տեսական համալսարանի քաղաքագիտության բաժինը եւ արդեն երկու այլ առիթներով եղել է Հայաստանում: 1995-ին «Երկիր եւ մշակույթ» հասարակական կազմակերպության ծրագրերին է մասնակցել, իսկ 1999-ին որպես դիտորդ ներկա է եղել խորհրդարանական ընտրություններին: Հատկապես հետաքրքրվում է տեսական կառույց-

Առաջին շարք, ձախից. Ֆլորենս Թադեոսյան, Թենի Աբելյան եւ Էդուարդ Գուլաստոն:
Երկրորդ շարք. Նունե Դուդոյան (ԱՀՀ երեւանյան գրասենյակի տնօրենի տեղակալ), Արփի Վարդանյան (ԱՀՀ Հայաստանի եւ ԼՂՀ գրասենյակների տնօրեն) եւ Անահիտ Բոբիկյան («Ամառային ուսանողական ծրագիր-2000»-ի պատասխանատու):

կան լինել: Ավելի լայն առումով հետաքրքրվում է նաեւ ընդհանրապես ԱՊՀ երկրների անցումային շրջանի զարգացման հեռանկարներով:

Թենի Աբելյանը «Մեկ ազգ, մեկ մշակույթ» ծրագրի շրջանակներում իր գիտելիքներն ու փորձն է փոխանցել հայրենիքին աշխատելով մշակույթի նախարարության սփյուռքի հետ համագործակցության վարչությունում: Թենին Բոստոնից է, ԱՄՆ-ի Պիտսբուրգ քաղաքի Քառնեգի Մելոն համալսարանի արվեստի մենեջմենթի ֆակուլտետի շրջանավարտ, արվեստի մենեջմենթի եւ լրագրության մագիստրոս: Հակա-

Դոուլինգ քոլեջի տնտեսագիտության պրոֆեսոր Էդուարդ Գուլաստոնն է, որն աշխատանքի է անցել Հայաստանի ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունում որպես տնտեսագիտության գծով խորհրդական: Լսելով Հայաստանի տնտեսական դժվարությունների մասին, նա ցանկություն է հայտնել մասնակցել ծրագրին եւ իր գիտելիքներով նպաստել Հայաստանի տնտեսության բարելավմանն ու պարտքերի արտադրման եւ արտահանման խնդիրների լուծմանը: Մշակել է, այսպես կոչված, «Հայկական տնտեսությանը զարկ տալու գործողություն»

լուման ներդնել հայրենիքի զարգացման գործում:

ԱՀՀ-ի ամառային ծրագրի մասնակիցներին հնարավորություն է ընձեռվել իրենց աշխատանքներին զուգընթաց ծանոթանալ նաեւ հայոց պատմությանը եւ մշակույթին, հանդիպել ականավոր մարդկանց հետ, լինել Լեռնային Ղարաբաղում: Ապրելով երեւանցի ընտանիքներում, նրանք մասնակից են դարձել ժողովրդի առօրյա կյանքին եւ հոգսերին: Այս բոլորը հնարավոր է դարձել շնորհիվ ԱՀՀ-ի «Ամառային ուսանողական ծրագիր-2000»-ի պատասխանատու Անահիտ Բոբիկյանի ջանքերի:

Ծրագիրն ընդհանրապես նպատակ ունի նպաստել Հայաստանի բարգավաճմանը կամավորական հիմունքներով ՀՀ կառավարական կառույցներում ներգրավելով ամերիկահայ երիտասարդներին, որոնք իրենց աշխատանքային փորձն ու գիտելիքները փոխանցելով հայրենիքին, միաժամանակ կհարստանան Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի պատմության, մշակույթի եւ կենցաղի վերաբերյալ գիտելիքների ձեռքբերումով եւ հայրենիքում իրենց ձեռքերով «քար մը քարին վրայ» դնելու բավարարվածությամբ: Ծրագրի դրական կողմն այն է, որ մասնակիցներին հնարավորություն է տրվում իրենց ուժերը դրսեւորելու իրենց հետաքրքրություններին եւ փորձին համապատասխան ոլորտներում:

[illegible] ԾՈՒԼԻԿՅԱՆ

Հայաստանի ԱՄՆ-ը ադրբեջանցի գործընկերներին կառուցողական համագործակցության կոչ է անում

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի ազգային անվտանգության նախարարությունը հերքում է ադրբեջանական լրատվամիջոցներով տարածված Ադրբեջանի ԱՄՆ մամլո ծառայության հայտարարությունն այն մասին, թե իբր Հայաստանի տարածքում պահվում են մի քանի հարյուր ադրբեջանցի ռազմագերիներ եւ պատանդներ: Հայաստանի ԱՄՆ-ի հայտարարության մեջ, մասնավորապես, ասված է, որ «...սուտն ու կեղծված փաստերը Ադրբեջանի ԶԼՄ-ներում հատկապես սաստկանում են ամեն անգամ ռազմագերիների ազատման ժամանակ..., եւ որ... հակահայկական քարոզչական ամբողջ կեղտը հորդում է Ադրբեջանի ԱՄՆ մամլո ծառայության եւ Ադրբեջանի ռազմագերիների, պատանդների եւ անհետ կորածների հարցերի պետական հանձնաժողովի մասնակցմամբ»:

Հայաստանի ԱՄՆ-ի հայտարարության մեջ նշվում է, որ «... ի տարբերություն ադրբեջանցիների, հայերը պատասխանատվություն չեն կատարում ադրբեջանական տարածք պատանդների եւ գերիների առեւանգման նպատակով՝ հետագայում նրանց վաճառելու համար...»: Ընդհակառակը, Հայաստանի ԱՄՆ-ը լուրջ եւ անհերքելի ապացույցներ ունի «ադրբեջանական իշխանությունների այն հայտարարությունների սուտ լինելու մասին, ըստ որոնց Ադրբեջանում չկան հայ ռազմագերիներ եւ պատանդներ, որոնք թաքցվում են ԿԽՄԿ-ից, ԵԱՀԿ-ից եւ այլ միջազգային կազմակերպություններից...»: Հայաստանի ԱՄՆ-ը փաստեր ունի, ըստ որոնց հայ քաղաքացիների գերության մեջ գտնվելու վայրերի մասին ադրբեջանական իշխանություններին տեղեկատվություն հաղորդելուց հետո նրանց գոյության հետքերը անհետացել են:

Իսկ ինչ վերաբերում է ադրբեջանցի ռազմագերիներին, ապա նրանց Հայաստանում պահելը բացատրվում է նրանց հայրենիք վերադառնալ չցանկանալով: Հենց հայկական կողմն է միջազգային մարդասիրական, ինչպես նաեւ հայկական եւ ադրբեջանական իրավապաշտպանական կազմակերպությունների օգնությամբ համոզում ադրբեջանցի գերի-դասալիքներին վերադառնալ հայրենիք չվերադառնալու իրենց որոշումը:

Հայաստանի ԱՄՆ-ը համառորեն պահանջում է դադարեցնել ռազմագերիների եւ պատանդների ճակատագրի հարցերը շահարկելով Հայաստանին քարոզչական պատերազմի մեջ ներքաշելու փորձերը եւ անցնել կառուցողական համագործակցության:

Հայտարարության մեջ կոչ է արվում ադրբեջանցի գործընկերներին շահագրգռվածություն եւ բարի կամք հանդես բերել համագործակցության հարցում եւ անուշադրության չմատնել Հայաստանի ԱՄՆ-ի բազմաթիվ եւ կոնկրետ առաջարկները:

***2000 թվականի սեպտեմբերի 20-ին** Համաշխարհային բանկի առողջության նախնական պահպանման ծրագրի շրջանակներում կբացվի 12 սանէպիդկայանների, պոլիկլինիկաների եւ գյուղական ամբուլատորիաների համար շատ օգնության 91 մեքենաների ձեռքբերման եւ Հայաստան ներկրման համար ավելի վաղ հայտարարված միջազգային հայտամրցույթի գծով առաջարկությունների փաթեթը:*

ՀՀ-ում Համաշխարհային բանկի ներկայացուցչության տեղեկատվության համաձայն, մեքենաների ձեռքբերման եւ ներկրման ծրագրի ընդհանուր առավելագույն արժեքը կազմում է 920 հազար ամերիկյան դոլար: Հայտամրցույթը կկայանա սեպտեմբերի վերջին: Առայժմ հայտեր չեն ներկայացվել, սակայն, որպես կանոն, հայտերն սկսում են ստացվել վերջին շաբաթվա ընթացքում:

Ինչպես ՍՆԱՐՔ-ի թղթակցին հաղորդեցին Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ Հայաստանի առողջապահական ծրագրերի իրացման տեսական հաստատության մամլո ծառայությունում, այս տարվա ապրիլին համանման եղանակով Հայաստան է ներկրվել 6 մեքենա՝ Արարատի, Արագածի, Գորիսի պոլիկլինիկաների համար:

ՍՆԱՐՔ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ավարտվեցին սփյուռքահայ ուսուցիչների վերապատրաստման դասընթացները

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ավարտվեցին կրթության եւ գիտության նախարարության սփյուռքի բաժնի եւ «Սփյուռք» գիտաուսումնական կենտրոնի կողմից կազմակերպված սփյուռքահայ ուսուցիչների մեկամսյա վերապատրաստման դասընթացները:

Այս ծրագիրը Հայաստանում անցյալ տարի անցկացված Հայրենիք-Սփյուռք խորհրդաժողովի շարունակությունն էր: Դասընթացներին հիմնականում մասնակցում էին նախակրթարանի ուսուցիչներ: Նրանք դասախոսություններ լսեցին 12 առարկաների գծով, որոնց ցանկը եւ ժամանակը հաստատվել էր կրթության եւ գիտության նախարարության կողմից: Դասընթացներին մասնակցում էին նաեւ ԱՊՀ երկրներից՝ Ռուսաստանից, Լատվիայից, Ուկրաինայից ժամանած ուսուցիչներ, որոնց համար առանձին ծրագիր էր կազմվել:

Մասնակիցների համոզմամբ, այս դասընթացները շատ օգտակար եղան թե՛ ճանաչողական, թե՛ գործնական առումով: Ըստ սփյուռքահայ ուսուցիչների, Հայաստանում իրենք հնարավորություն ունեցան «հայրենիքի վերացական պատկերը դարձնել իրական»:

Լոռու մարզի դատախազն ազատվել է պաշտոնից

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ղեկավարվելով Սահմանադրության 55 հոդվածի 11 կետով, ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանն օգոստոսի 15-ին հրամանագիր է ստորագրել Ռուդիկ Հարությունյանին Լոռու մարզի դատախազի պաշտոնից ազատելու մասին: Այս մասին հայտնեցին ՀՀ նախագահի մամլո գրասենյակից:

«ԱԶԳ»-Ի ԸՆՏԱՆԻՔ

Բախտավորվել են աղջիկ զավակով

Մեր աշխատակից Գայանե Մուրադյանը եւ ամուսինը՝ Սամվելը, օգոստոսի 10-ին բախտավորվել են առաջնեկ աղջիկ զավակով՝ Շուշանով: Այս առիթով ջերմորեն շնորհավորելով մեր աշխատակցուհուն եւ նորածնի բոլոր հարազատներին, ցանկանում ենք շնորհակալություն հայտնել Արմավիրի քաղաքային ծննդատան բոլոր աշխատակիցներին եւ հատկապես գլխավոր բժիշկ Նշան Գեւորգյանին, մեր աշխատակցուհուն եւ «Ազգի»՝ ընտանիքի նորածին անդամին գուրգուրանքով շրջապատելու եւ խնամելու համար:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Թ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562863, AT&T (3742) 151065,
e-mail: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ /հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայություն /562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

«ՄԱՐՏԻ 22-Ի ԳՈՐԾ»

Իրականի եւ առասպելականի միջակայքում

Արդեն հինգերորդ ամիսն է, որ Սամվել Բաբայանը ձերբակալված է եւ պաշտոնապես մեղադրվում է նախագահ Ղուկասյանի դեմ մարտի 22-ի մահափորձը կազմակերպելու մեջ: Լեռնային Ղարաբաղի դատախազության ասելով՝ նրա հանցանքը ապացուցված է ինչպես ինքնախոստովանական ցուցմունքներով, այնպես էլ նախաքննությամբ ձեռք բերված ապացույցներով եւ այլ մեղադրյալների վկայություններով: Քրեական գործը, որ մեղադրական եզրակացությամբ հանդերձ կազմում է 16 հատոր, օգոստոսի 2-ին ուղարկվել է դատարան: Ստեփանակերտում հույսով են, որ ամենաուշը սեպտեմբերին այդ աննախադեպ քրեական գործով կսկսվի դատավարություն:

Ի տարբերություն Երեւանի քաղաքական շրջանակների, մարդիկ այստեղ նկատելիորեն զուսպ են վերաբերվում սպասվող դատավարությանը: Կարծես արտառոց ոչինչ չի լինի, կդատեն մի մարդու, որը մեղադրվում է պետական ծանր հանցագործություն կազմակերպելու մեջ: «Իսկ ի՞նչ էիր ուզում, որ լինի», զարմացած առարկեց տեղի լրագրողներից մեկը: Երբ վերանում ես ամեն ինչից, առարկայանում է մերկ իրողությունը. պաշտպանության էքսնախարարը մեղադրյալ է եւ անկախ այն բանից՝ ի՞նչ ծառայություններ ունի Ղարաբաղի պաշտպանության գործում (ի դեպ, այս առթիվ Ստեփանակերտում միանշանակ տեսակետ չկա), դատարանը պետք է պարզի՝ մեղավո՞ր է նա, թե՞ ոչ: Այլ ճանապարհ, կարծես, գոյություն չունի:

Երեւանում, սակայն, ոմանք Ղարաբաղի դատական ատյանների անաչառությանը եւ անկախությանը կասկածում են: Կարծիք կա, թե Ղարաբաղի իշխանությունները նախօրոք են պատվիրել Սամվել Բաբայանի դատավճիռը, իսկ «Իրավունք եւ միաբանություն» խմբակցությունը պահանջում է մարտի 22-ի գործով դատաքննությունը տեղափոխել Հայաստան:

- Դա հերթական դեմագոգիա է, «Իրավունք եւ միաբանություն» դաշինքի տարածած հայտարարության մասին կարծիք հայտնեց Ղարաբաղի խորհրդարանի պատգամավոր Վահրամ Աթանեսյանը, ի՞նչ իմաստ ունի իրար հակադրել Հայաստանի եւ Արցախի դատական ատյանները: Առանց այդ էլ հոկտեմբերի 27-ի գործով Երեւանում աղմուկն անպակաս է, արժե՞ մեկն էլ «դրսից» ներմուծել:

Ինչ վերաբերում է Ղարաբաղի դատաիրավական համակարգի վրա իշխանությունների հնարավոր ազդեցությանը, ապա մեր զրուցակիցը նկատել տվեց, որ եթե նախագահ Ղուկասյանն առաջնորդվեր անձնական վրեժխնդրությամբ, թերեւս ոչ ոք նրան չէր խանգարի մարտի 22-ից հետո հայտարարել արտակարգ դրություն եւ մեղադրյալներին պատժել պատերազմական ժամանակների օրենքներով: «Ղարաբաղում մինչեւ 2000 թ. դեկտեմբերի 31-ը ռազմական դրությունը երկարաձգված է, եւ այդ պայմաններում հանցագործները ստանում են գործած մեղքին համարժեք պատիժ: Բայց իշխանությունները, հարգելով մարդու իրավունքները եւ մեր պետության միջազգային հեղինակությունը, գնացին այլ ճանապարհով, եւ դատավարությունն էլ կլինի բաց ու օրինական», ենթադրում է Վահրամ Աթանեսյանը:

ԼՂՀ դատախազության մամուլի ծառայության ղեկավար Կիմ Գաբրիելյանի հավաստմամբ, փաստաբան Ժուդեքս Շահարյանը բանտախցում Սամվել Բաբայանին նույնիսկ սուրճ եւ պաղպաղակ է հյուրասիրել, իր պաշտպանյալից ստացել գրություններ: «Իսկ «Իրավունքը» գրում է, թե իբր մեղադրյալները զրկված են փաստաբանի ծառայությունից», զարմանում է Կիմ Գաբրիելյանը:

Ստեփանակերտում չեն ժխտում, որ տեղական մամուլը Սամվել Բաբայանի մասին կենցաղային նյութեր տպագրել է, բայց նաեւ շատ բնական են համարում դա: «Եթե մարդիկ տարիներ շարունակ հալածվել, տուժել են, ապա ինչո՞ւ չգրել, անկեղծորեն վրդովվում են «Ազատ Արցախ» պաշտոնաթերթի լրագրողները», երեւանյան մեր կոլեգաներից մեկը եթե ճաշակած լիներ առանց դատ ու դատաստանի բանտ նետելու «քաղցրությունը», չէր փառաբանի բռնակալին»: Սա միակ դժգոհությունը չէ: Ղարաբաղում Երեւանից եկած լրագրողներին թերահավատությամբ են վերաբերվում: Կան նույնիսկ ամենածայրահեղ կարծիքներ հատկապես «Իրավունքի» նկատմամբ:

- Ես չգիտեմ, թե որտեղից է այսքան թույնը, «Իրավունքի» օգոստոսի 4-ի համարը վկայակոչելով՝ զարմանում է անհատական թոշակառու Վահան Հարությունյանը: Նրա բնակարանը Ղարաբաղի դատախազության դիմացի շենքում է, ուստի, իր ասելով, անձամբ է տեսել, թե ինչպես էին Հայաստանի ԱԺ պատգամավորներ Աղասի Արշակյանը եւ Համլետ Հարությունյանը փորձում ցույց կազմակերպել՝ ի պաշտպանություն Սամվել Բաբայանի: «Ես խորապես ափսոսում եմ, որ այդ գործին խառնվում է Ցվետանա Պասկալեւան: Ղարաբաղում նրան հարգում են իր նկարահանած ֆիլմերի համար, բայց մարտի 22-ի դեպքերից հետո Ցվետանայի կեցվածքը կասկածելու տեղիք է տալիս», ասում է Վահան Հարությունյանը:

Ստեփանակերտը փոքր է: Այստեղ քիչ թե շատ հայտնի մարդկանց գիտեն բոլորը: Մանավանդ՝ Բաբայաններին, որոնք տարիներ շարունակ, ինչպես ասում են, եղել են «հրամանատարական դիրքերում»: Նրանց էին պատկանում խանութներ, ռեստորաններ, իսկ գեներալը տնօրինում էր «Յունիտեքս» ՓԲԸ-ն, թեեւ իրավական սեփականատերը նրա կինն էր: Վերջերս տիկին Բաբայանը տեսակցել է ամուսնու հետ, բայց մեզ չհաջողվեց նրան հանդիպել: Իրազեկ մարդիկ ասացին, որ Իրինա Բաբայանն առանց դատապաշտպանների լրագրողներին չի հանդիպում:

Գիշերային Ստեփանակերտի ռեստորաններից մեկում, որը կենտրոնական փողոցում է, հյուրընկալներիս անակնկալ էին պատրաստել. պարզվեց, որ այն էքս-քաղաքապետ Կարեն Բաբայանի մասնավոր հաստատությունն է եւ այսօր էլ լիարժեք գործում է նրա տիկնոջ վերահսկողությամբ: Այնպես որ Բաբայան գերդաստանը Ստեփանակերտում կարծես այնքան էլ հալածված ու թալանված չէ, ինչպես երբեմն գրում են մեզ մոտ:

Ստեփանակերտում, առանց չափազանցության, հումորով են խոսում Անուշ Բաբայանի «քաղաքական ապաստան ստանալու» խնդրանքի մասին: Վերջերս նրան իբր թե վռնդել են բնակարանից: Բայց պարզվում է, 1994 թ. հենց իրենք էին բնակարանը խլել օրինավոր տիրոջից՝ Կիմ Մկրտչյանից, եւ դատարանը միայն վերականգնել է արդարությունը: Ընդ որում՝ նույն վճռով Ստեփանակերտի քաղաքապետարանին պարտավորեցվել է երկու ամսում Անուշ Բաբայանին նոր բնակարան հատկացնել: Ավելին՝ հարեւանների ասելով՝ նույն շենքում գեներալի քույրը մեկ բնակարան արդեն իսկ ունի: «Ախր, էդ խի՞ հանկարծ որոշեց ապաստան խնդրել, ուրեմն, որ ախպերն էլ գործի գլուխ չէ, էս երկիրն էլ իրենը չէ՞: Բա մենք ո՞նց ենք էսքան տարի դիմացել», խոսակցությունը եզրափակում է Կիմ Մկրտչյանը, որը դեռ երկու ամիս էլ պիտի ուրիշի տան դռանը սպասի մինչեւ դատարանի վճիռը ի կատար ածվի:

Գուցե իմ տպավորությունները թռուցիկ են, բայց ամեն դեպքում նաեւ փաստ է, որ ղարաբաղյան վերջին իրադարձությունների շուրջ Երեւանի մեր որոշ ենթադրություններ բառացիորեն խարխափում են իրականի եւ առասպելականի միջակայքում:

ԱՐՄԵՆ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Դատաքննությունները սկսվում են ու չեն ավարտվում

«Ազգի» երկշաբաթյա բացակայության օրերին առաջին ատյանի դատարաններում շարունակվում էին վերջին երկու տարիների հանրության ուշադրությունը զբաղեցնող դատավարությունները: Թեպետ նրանց երկուսի նկատմամբ հետաքրքրությունը պայմանավորված էր ԱԺ պատգամավոր, ՀՀՇ վարչության նախագահ Վանո Սիրադեղյանի առնչությամբ, եւ նրա փախուստի մեջ գտնվելուց հետո հետաքրքրությունը բավականաչափ նվազել էր, այնուամենայնիվ, հանրությունը հետաքրքրված էր դատավարությունների ավարտով: Այդ իսկ պատճառով ավելորդ չենք համարում «Ազգի» ընթերցողներին իրազեկել դատավարությունների ընթացքի մասին:

Արմեն Տեր-Սահակյանի ու նրա ղեկավարած բանդայի դատավճռում երկու մահապատժի արձանագրվելուց հետո նրա հարազատները մամուլի ասուլիս հրավիրեցին լրագրողների նեղ շրջանակի համար: Արմեն Տեր-Սահակյանի կինն ու նրա մայրը փորձեցին համոզել, որ անակնկալի էին եկել այդ գործով երկու ամբաստանյալների նկատմամբ կայացված մահվան դատավճռից: Դատապարտյալները, բացառությամբ Արշակ Շուխյանի եւ Գեւորգ Դարբինյանի, դատավճիռների դեմ վերաքննիչ բողոք են ներկայացրել:

Այս օրերին վերաքննիչ դատարանի դահլիճում պաշտպանական ճառերով հանդես եկան նաեւ «Վահան Հարությունյան եւ 10 այլ անձանց» գործով դատաքննությանը մասնակից փաստաբանները: Դատապաշտպանները, բացառությամբ մեկի, դատարանին միջնորդեցին անպարտ ճանաչել իրենց պաշտպանյալներին՝ նրանց կատարած հանցանքը բացատրելով հրաման կատարելով, որին ընդդիմանալ չէին կարող՝ «Հրամանները քննարկման ենթակա չեն»: Ամբաստանյալները նույնպես վերջին խոսքում իրենց մեղավոր չճանաչեցին դարձյալ նույն հիմնավորումով: Սպասենք դատավճռին, որը, կարծում ենք, գոնե այնքան չի ուշանա, որքան Արմեն Տեր-Սահակյանի ու նրա բանդայի դատավճիռն էր: Հիշեցնենք նաեւ, որ այս գործով դատաքննությունը դեռեւս ավարտված չէ: Մեր թերթի նախորդ համարներից մեկում տեղեկացրել ենք, որ վերջերս հայտնաբերվել է այս գործով հետախուզման մեջ գտնվողներից մեկը, եւ նրա մասով նախաքննություն է ընթանում:

Օրերս Շենգավիթի առաջին ատյանի դատարանում սկսվեց «Նաիրիտ» գիտարտադրական միավորման տնօրեն, նախկին ԱԺ պատգամավոր Գագիկ Ներսիսյանի դատաքննությունը, որը մեղադրվում է խոշոր չափի դրամական յուրացումների մեջ: Կարծում ենք, դատարաններում հետաքրքրություններ փնտրողներն առաջիկայում նույնպես հուսախաբ չեն լինի եւ եթե հետաքրքրված չեն «Նաիրիտով», անպայման մեկ ուրիշ թեմա կգտնեն:

Դատաիրավական համակարգի բարեփոխումներին աջակցում են միջազգային կազմակերպությունները

ՀՀ կառավարությունը մոտ երկու տարի առաջ արտասահմանյան կազմակերպությունների հետ Հայաստանի զարգացման ծրագրերը քննարկելիս ջրից հետո կարեւորել է դատական համակարգի բարեփոխումները: Այս համակարգի բարեփոխմանը 99 թ. սեպտեմբերից աջակցում է ԱՄՆ-ի միջազգային զարգացման գործակալությունը:

Քեմոնիքս Ինտերնեյշնլ կազմակերպության միջոցով դատաիրավական համակարգի բարեփոխումների եռամյա ծրագիր է իրականացվում Հայաստանում: Կազմակերպությունը զգալի դեր է հատկացնում հանրության իրազեկման ծրագրերին, քանի որ ուսումնասիրությունները պարզել են, որ բնակչությունը գրեթե անտեղյակ է դատական նոր համակարգի կառուցվածքին:

Արդեն մի քանի սեմինարներ են կազմակերպվել լրագրողների համար: «Դատավորները հաճախակի են դժգոհում, որ լրագրողները լավ չեն պատկերացնում իրավական խնդիրները եւ լավ չեն լուսաբանում, եթե դա ճիշտ է: Մեր ցանկությունն այն է, որ մարդիկ հաղորդակցվեն միմյանց հետ եւ փորձում ենք փոխհարաբերություններ ստեղծել երկուսի միջեւ», իրենց նախաձեռնության նշանակությունն այսպես բացատրեց Քեմոնիքս Ինտերնեյշնլի դատական եւ տնտեսական ծրագրերի իրավախորհրդատու Կամք Մարգարյանը: Հուլիսի 28-ին դատարանների նախագահների խորհրդի դահլիճում տեղի ունեցավ նաեւ առաջին հեռուստանկարահանումը, որն, ըստ ծրագրվածի, իրավական խորհրդի քննարկումը պետք է լիներ վճռաբեկ դատարանի երկու պալատներից զեկուցողների եւ ներկա փաստաբանների միջեւ: Կամք Մարգարյանը մեր հարցին, թե գո՞հ է քննարկման արդյունքից, պատասխանեց. «առաջին փորձն էր, եւ առաջին տպավորությամբ գոհ էինք, բայց արդյունքների մասին կարող եմ խոսել հաղորդումն ամբողջությամբ պատրաստելուց հետո: Ուզում ենք մեկ-երկու հեռուստահաղորդում պատրաստել դատական համակարգի վերաբերյալ, որովհետեւ ժողովուրդը ավելի շատ հեռուստացույցից է տեղեկություններ ստանում»:

Մեկ ամիս հետո Միջազգային զարգացման գործակալությանը կմիանա Համաշխարհային բանկը՝ դատաիրավական համակարգի բարեփոխումների իր ծրագրով: Բանկը սեպտեմբերի կեսերին, ամենայն հավանականությամբ, կհաստատի 10,5 մլն դոլարի վարկը, որի կեսը նպատակաուղղված է շենքային բարեկարգումներին: Առաջին ատյանի դատարանները հիմնականում ծայրաստիճան անբարվոք վիճակում են գտնվում: Մնացյալը կնպատակաուղղվի դատական համակարգի՝ որպես ինքնակառավարող մարմնի ձեւավորմանը, ինչպես նաեւ հանրության իրազեկման ծրագրերին:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Սամվել Բաբայանի կողմից «Իրավունք եւ միաբանությանը» խոշոր գումարներ տալու վերաբերյալ նյութերը հանձնվել են Հայաստանի դատախազությանը

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 16 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՍՆԱՐՔ: ԼՂՀ պաշտպանության բանակի հրամանատարի նախկին տեղակալ, «Յունիտեքս» ՓԲԸ-ի գործադիր տնօրեն Արմեն Աբգարյանը, որը ԼՂՀ գլխավոր դատախազության կողմից մեղադրվում է տնտեսական հանցագործությունների մեջ, «Իրավունք եւ միաբանություն» նախընտրական դաշինքին խոշոր դրամական միջոցներ տալու առնչությամբ ցուցմունքներ է տվել:

Ինչպես հաղորդեցին ԼՂՀ գլխավոր դատախազության մամուլի ծառայությունում, Աբգարյանի ցուցմունքների համաձայն, նա ԼՂՀ պաշտպանության նախկին նախարար Սամվել Բաբայանի կարգադրությամբ Հայաստանի խորհրդարանում որոշակի քանակությամբ պատգամավորական տեղեր ապահովելու համար 345.000 ԱՄՆ դոլար է հատկացրել «Իրավունք եւ միաբանություն» դաշինքին:

Համաձայն «Մրակաց» արտադրական կոոպերատիվի տնօրեն Էդուարդ Վերդյանի ցուցմունքների, նույն Սամվել Բաբայանի կարգադրությամբ վերոհիշյալ դաշինքին հատկացվել է 282 տոննա դիզելային վառելիք եւ 100 տոննա բենզին: Այդ գործողությունները, Ա. Աբգարյանի եւ Է. Վերդյանի խոսքերով, իրականացվել են ՀՀ Հատուկ ծրագրերի վարչության նախկին պետ Էռնեստ Ղեւոնդյանի միջնորդությամբ:

Օգոստոսի 14-ին այդ փաստի առնչությամբ հավաքված նյութերը հանձնվել են Հայաստանի դատախազությանը:

Նշենք, որ ԼՂՀ գլխավոր դատախազությունը, որը տվյալ քրեական գործը հարուցել է մի քանի ամիս առաջ, օգոստոսի 5-ին Արմեն Աբգարյանի եւ Էդուարդ Վերդյանի նկատմամբ խափանման միջոցը կալանքից փոխել է չհեռանալու մասին ստորագրությամբ: Խափանման միջոցի փոփոխումը պատճառաբանվել է նրանով, որ մեղադրյալները եւ նրանց հարազատները պարտավորվել են փոխհատուցել պետությանը հասցրած խոշոր չափերի վնասը:

ԱԶԳ

Ղարաբաղի հարց

Վաղը Յալթայում կհանդիպեն Քոչարյանն ու Ալիեւը. ԼՂ հարցի խաղաղ կարգավորման բանակցությունների հերթական փուլը

Թեեւ հակամարտող կողմերը խոսում են հակամարտության շուտափույթ լուծման մասին, սակայն բանակցությունները կարող են շարունակվել տարիներ

Քանի դեռ իր լուծումը չի գտել Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտությունը (թեեւ 1994 թ. մայիսից հաստատված զինադադարը պահպանվում է), հարավկովկասյան տարածաշրջանում երկարատեւ ու կայուն խաղաղություն հաստատելու անվտանգության ցանկացած համակարգ դատապարտված է ձախողման: Ե՛վ Երեւանի, ե՛ւ Բաքվի, ե՛ւ Ստեփանակերտի իշխանությունները շուտափույթ խաղաղություն հաստատելու համար պատրաստ են փոխզիջումների: Բնական է, քաղաքական ուժերը տարբեր կերպ են ընկալում «փոխզիջում» բառի իմաստը, ավելի կոնկրետ, «փոխզիջումը» շահարկելով՝ քննադատում են իշխանություններին, հեռանում հասարակ ժողովրդի առջեւ:

Ռոբերտ Քոչարյանի ու Հեյդար Ալիեւի միջեւ նախատեսվող Յալթայի հանդիպումը կլինի տասներորդը. նախորդ ինը հանդիպումների մանրամասները, բացի ընդհանուր եւ ոչինչ չասող հայտարարություններից, հայտնի չեն, սակայն Հայաստանում եւ հատկապես Ադրբեջանում որոշ քաղաքական ուժեր հասցրել են մեղադրել երկրի նախագահներին՝ «ազգային շահերին դավաճանելու» մեջ:

Ադրբեջանում չեն թաքցնում, որ իրենք պատրաստ են փոխզիջումների, սակայն դրանք լինելու են այնպիսին, որոնք չեն գերազանցի ԵԱՀԿ լիսաբոնյան գագաթաժողովի 53 երկրների կողմից (այդ թվում եւ Ռուսաստանի- Թ. Հ.) հավանություն ստացած փոխզիջումները: Այսինքն՝ Բաքվի իշխանությունները պատրաստ են արցախահայությանը տալ այն, ինչն առկա էր դեռ 1988-ին: Ի՞նչ փոխզիջումների կարող է գնալ հայկական կողմը: Լսենք նախագահ Քոչարյանին. «ԼՂ-ն այսօրվա դրությամբ զիջումներ կատարել է: Նախ՝ ԼՂՀ անկախության հռչակումը (1991 թ. սեպտեմբերի 2- Թ. Հ.) արդեն Հայաստանի հետ վերամիավորման գաղափարից շեղում էր: «Ընդհանուր պետության» սկզբունքն էլ եւս մեկ զիջում է: Մինչդեռ Ադրբեջանը, ինչպես 1988-ին, այսօր էլ նույն՝ ինքնավարության գաղափարի վրա է» (1999 թ., ապրիլի 1, Մոսկվա, Ալիեւի հետ հանդիպումից հետո):

Ի դեպ, Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանն այն եզակի հայ քաղաքական գործիչն է, որը հրաշալի տիրապետում է ղարաբաղյան բանակցությունների ողջ գործընթացին, մասնակցել է հայ-ադրբեջանական բանակցությունների առաջին իսկ փուլին, որը պայմանականորեն կարելի է համարել 1991 թ. սեպտեմբերի երկրորդ կեսին ստորագրված

Ժելեզնովոդսկի հուշագիրը

Ռուսաստանի եւ Ղազախստանի նախագահներ Ելցինի եւ Նազարբաեւի միջնորդությամբ ընդունված հուշագիրը (կոմյունիկե) նախատեսում էր հակամարտության լուծման երեք փուլ. ա) զինադադարի կնքում եւ Ադրբեջանի կողմից Հայաստանի ապաշրջափակում, բ) Հայաստան-Ադրբեջան հարաբերությունների նորմալացում, գ) Ղարաբաղին մշակութային ինքնավարության շնորհում:

Թեեւ մինչեւ Ժելեզնովոդսկի հանդիպումը հայկական ուժերը ազատագրել էին Բուզլուխ, Էրքեջ, Մանաշիդ, Հադրութի շրջանի Ծամձոր գյուղերը, հռչակվել էր ԼՂՀ-ն, սակայն ռազմական եւ հատկապես քաղաքական հանգամանքները Հայաստանի եւ Ղարաբաղի համար չափազանց անբարենպաստ էին: Նախ, այդ ժամանակ Բաքվում իշխանության գլուխ էր ռուսամետ Մութալիբովը, որը ստանում էր Մոսկվայի քաղաքական եւ զինված աջակցությունը եւ, ի տարբերություն Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի, Մոսկվային չէր համարում «քաղաքական դիակ», ապա՝ բռնագավթվել եւ հայաթափվել էին Շահումյանի հայկական գյուղերը, ռուսական զորքերը Ոսկեպարում դաժանորեն կոտորել էին ոստիկաններից կազմված կամավորական ջոկատը, հայտնի Պոլյանիչկոն գլխավորում էր Բաքվում ձեւավորված հատուկ մարմինը, որը սանձել էր Արցախի ղեկավարությունը. Ադրբեջանի շուրջ 300 հազար հայ բնակչությունը մազապուրծ փախել էր Հայաստան...

Ժելեզնովոդսկի բանակցություններին Հայաստանից մասնակցում էր Տեր-Պետրոսյանը, Ադրբեջանից՝ Մութալիբովը, ղարաբաղյան կողմը ներկայացնում էին ԼՂՀ գործկոմի նախագահ, այժմ հանգուցյալ Լեոնարդ Պետրոսյանը, ՀՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավոր Ռոբերտ Քոչարյանը: Հուշագիրը ստորագրեցին Ելցինը, Նազարբաեւը, Տեր-Պետրոսյանը եւ Մութալիբովը: Թե ինչու փաստաթղթի տակ չկար ԼՂ ներկայացուցչի ստորագրությունը, Լեոնարդ Պետրոսյանը մամուլի ասուլիսում այսպես մեկնաբանեց. «Վերջին պահին իմ պաշտոնի անվանման հարցում երկու կողմերի միջեւ ստեղծվել էր ուղղակի առճակատում: Մենք պնդում էինք, որ պետք է ստորագրել որպես ԼՂՀ նախագահ, ադրբեջանական կողմը գտնում էր՝ որպես Ադրբեջանի ԼՂԻՄ-ի մարզգործկոմի նախագահ: Որպեսզի փաստաթղթի ստորագրումը չձախողվի, մենք հանեցինք մեր ստորագրությունը, անձամբ ես դիմեցի կողմերին, որ ԼՂ պատվիրակության անունից խոստանում ենք կատարել հուշագրի մեջ նշված բոլոր կետերը, բայց համաձայն չեմ ստորագրել որպես ԼՂԻՄ մարզգործկոմի նախագահ»: Նույն ասուլիսում, որը կայացավ Ստեփանակերտում, Ռոբերտ Քոչարյանն ասաց. «Նախագծում սկզբում գրված էին Լեոնարդ Պետրոսյանի եւ Շուշիի շրջանից ԽՍՀՄ ժող. պատգամավոր Ջաֆարովի անունները: Ադրբեջանական կողմը պնդում էր, որ հաղորդագրությունը Ղարաբաղի անունից ստորագրեն Պետրոսյանը եւ Ջաֆարովը: Մենք պնդում էինք, որ պետք է ստորագրի մարզի ղեկավարը: Ասեմ, որ այդ պահը մեզ համար շատ բարդ էր, փաստորեն մեզ ավելի հարմար էր ընդհանրապես չստորագրել, քան ստորագրել այդ եղանակով: Մենք չենք կարող ընդունել Ղարաբաղը համայնքների բաժանելու գաղափարը»: Լեոնարդ Պետրոսյանը նշեց, որ Ժելեզնովոդսկում ընդունված փաստաթուղթը չի կարող ամբողջությամբ բավարարել արցախահայությանը, այն չի բավարարում նաեւ մյուս կողմերին. «Վերջնական որոշումը կայացրել են Ելցինն ու Նազարբաեւը: Փաստաթուղթը ստորագրվել է, որի հիման վրա առաջին քայլը պետք է կատարել հարցի քաղաքական լուծման ուղղությամբ»:

Արցախահայության համար անընդունելի Ժելեզնովոդսկի հուշագիրը բարեբախտաբար տապալվեց: Հայկական ուժերը մեկը մյուսի հետեւից ազատագրեցին մի քանի տասնյակ բնակավայրեր: Այդ ընթացքում ղարաբաղյան հարցի միջնորդությունն արդեն ստանձնել էր

Իրանը

Արտգործնախարարի տեղակալ Վաեզին Ղարաբաղի հարցում պաշտոնական Թեհրանի միջնորդությունը պայմանավորում էր հետեւյալով. «Մենք չենք կարող անտարբեր մնալ մեր սահմանին ընթացող կռվի հանդեպ: Մենք մեր երկրում ունենալով թե՛ ազերիներ եւ թե՛ հայեր, որոնք առանց ընդհարումների ապրում են, լավ օրինակ կարող ենք ծառայել նրանց: Եթե մենք գործուն ներկայություն չունենայինք այս հարցում, սահմանի մյուս կողմի հարցերը կփոխանցվեին այս կողմ եւս, ինչը մեր օգտին չէ... Իսկ որպես կրոնական պարտք չենք կարող շիա մուսուլմանի սպանության վկան լինել: Կա նաեւ երկու երկրների ղեկավարների պաշտոնական դիմումը՝ միջնորդության անկեղծությամբ: Մեր հայտարարած զինադադարները դիմացել են 12 եւ 6 օր, ինչը մեծ հաջողություն է, իսկ ԵԱՀԽ-ի, Ելցինի եւ մյուսների հայտարարած զինադադարները երկու ժամ էլ չեն հարգվել: Մինչեւ Ազգային ճակատի իշխանության գլուխ գալը, մեր իսլամական եւ մարդկային պարտքն էր շարունակել առաքելությունը, բայց այժմ կողմերից մեկի տրամադրվածությունն առավելապես Թուրքիայի կողմն է, եւ մենք չենք կարող մեր կամքը թելադրել նրան»:

Իրանի միջնորդությունը ձախողվեց, երբ հայերն ազատագրեցին Շուշին: Տեր-Պետրոսյանը Ռաֆսանջանիի ներողամտությունը խնդրեց եւ հայտնեց, որ դա իր ձեռից դուրս էր, դաշնակցականների գործն էր: Հետագա տարիներին Թեհրանը մի քանի անգամ առաջարկեց իր միջնորդությունը, սակայն ամեն անգամ Երեւանը եւ Բաքուն պատճառաբանեցին, թե արդեն մի քանի տարի հարցը գտնվում է ԵԱՀԿ հոլովույթում: Այսօր Թեհրանն առավել մտահոգված է ոչ այնքան խնդրի խաղաղ կարգավորմամբ, որքան տարածաշրջանում ԱՄՆ-ի հաստատմամբ:

ԵԱՀԿ-ն եւ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի բանաձեւերը

ԵԱՀԿ-ն (մինչեւ 1994 թ.-ը՝ ԵԱՀԽ) ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման միջնորդական առաքելությունը սկսեց 1992 թ.-ից: Եվրոպական այս տեսակ կազմակերպությունը (չունի անդամ որեւէ երկրի նկատմամբ ազդեցության լծակ, որոշումներն ընդունվում են կոնսենսուսով, չունի զորք) սկզբնական շրջանում փորձում էր հրադադար հաստատել, որը չհաջողվեց: Հայկական ուժերը, նպատակ հետապնդելով երաշխիքներ ստեղծել արցախահայության անվտանգության համար, 1993 թ. ամռանն ազատագրեցին Աղդամը, Ֆիզուլին, Ջեբրայիլը, Ղուբաթլուն, Զանգելանը: Վերոնշյալ շրջանների ազատագրմանը հետեւեցին ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի 822, 853, 874, 884 բանաձեւերը, ուր անհանգստություն էր հայտնվում կապված Հայաստանի եւ Ադրբեջանի հարաբերությունների վատթարացման հետ: Ադրբեջանական զորքերի ակնհայտ պարտությունը պայմանավորված էր նաեւ հետեւյալ հանգամանքով. Բաքվում իշխանության էին եկել հակառուսական, արեւմտամետ ուժեր եւ, ի տարբերություն Մութալիբովի ժամանակների, Մոսկվան այլեւս ռազմական օժանդակություն չէր ցուցաբերում: Թեեւ հարցի խաղաղ կարգավորումը շարունակվում էր մնալ ԵԱՀԿ շրջանակներում, վերջնական հրադադար հաստատվեց Ռուսաստանի միջնորդությամբ՝ Բիշքեկում, մայիսին կայացած ԱՊՀ անդամ երկրների միջխորհրդարանական վեհաժողովի շրջանակներում: Պետք է նշենք, որ այս ժամանակահատվածում Մոսկվան չափազանց ակտիվ էր եւ, ըստ էության, միայնակ իրականացնում էր միջնորդական առաքելություն: Ռուսաստանի նախագահի հատուկ հանձնարարությունների դեսպան Վլ. Կազիմիրովը մայիսի 10-ին Բաքվում կայացած մամլո ասուլիսում շարադրեց ռուսական նախագիծը, որը կազմված էր երեք փուլերից. 1. կրակի, ռազմական գործողությունների դադարեցում, որին հատկացվում էր 6 օր, 2. գրավյալ տարածքների ազատում (բացի Շուշիից եւ Լաչինից), գերիների, պատանդների փոխանակում, գաղթականների վերադարձ. այս ամենը պետք է իրականացվեր 5 շաբաթում, 3. ԼՂ կարգավիճակի հարցի քննարկում:

Ռուսական կողմի այս եւ հետագա ամիսներին առաջարկված բոլոր տարբերակները Բաքուն մերժեց: Այս գործում իր դերն ուներ ԵԱՀԿ-ն, որը հարցի լուծումը ձգձգելով, ամեն կերպ փորձում էր Ռուսաստանին դուրս մղել կովկասյան տարածաշրջանից, ինչը եւ հաջողվեց: 1994 թ. տարեվերջին ԵԱՀԿ Բուդապեշտի գագաթաժողովի դռնփակ նիստում մշակվեց 11 էջանոց փաստաթուղթ, որով նախատեսվում էր շուրջ 2000 խաղաղապահ զինվոր տեղակայել (Ռուսաստանի փորձը՝ հակամարտության գոտում տեղաբաշխել ԱՊՀ ուժեր, ձախողվեց) ռազմաճակատի գծի 180 կմ երկայնքով: Մի շարք երկրներ, այդ թվում եւ Թուրքիան, հայտարարեցին, որ կքննարկեն խաղաղապահ զինվորներ տրամադրելու հարցը: Ընդ որում, եթե մարտերը վերսկսվեին, այդ ուժերը ժամանակավորապես փոխադրվելու էին Թուրքիա, Իրան կամ Վրաստան:

Ռազմադաշտում տարած փայլուն հաղթանակը Հայաստանը չկարողացավ տեղափոխել դիվանագիտության ասպարեզ: 1996 թ. Լիսաբոնում տեղի ունեցած ԵԱՀԿ գագաթաժողովում կազմակերպության 53 անդամ-երկրներ պաշտպանեցին եզրափակիչ դեկլարացիայի դրույթները: Համաձայն ներկայացված փաստաթղթի՝ պահպանվում էր Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը, մինչդեռ ԼՂ-ին տրվում էր լայն ինքնավարություն, արցախահայերին՝ անվտանգության երաշխիքներ: Հայաստանը օգտագործեց վետոյի իրավունքը, իսկ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը՝ վկայակոչելով 1988 թ. Սումգայիթի հայկական ջարդերը, ասաց. «Հետագա ողբերգությունից խուսափելու համար խնդրի լուծման միակ տարբերակը ԼՂ-ին ինքնորոշման իրավունք տալն է», միաժամանակ ավելացնելով, թե Հայաստանը կշարունակի ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի շրջանակներում հակամարտության խաղաղ կարգավորմանն ուղղված աշխատանքները:

Պիտի նշենք, որ քաղաքական առումով 1996 թ. աշունը չափազանց անբարենպաստ էր Հայաստանի համար: Նախ, դեռ 1995 թ. խորհրդարանական ընտրություններն անցել էին անհույս կեղծիքներով, ապա՝ 1996-ի սեպտեմբերին Տեր-Պետրոսյանը նախագահի պաշտոնին մնաց զենքի ուժով, այս ամենը միջազգային հանրությանը առիթ էր տվել Հայաստանին համարել ոչ ժողովրդավարական երկիր, քաղաքական ճնշումներ գործադրել: Հայաստանի ռազմավարական դաշնակից Ռուսաստանը եւս անբարենպաստ վիճակում էր. ամոթալի պարտություն էր կրել Չեչնիայում եւ ստորագրել Խասավյուրտի պայմանագիրը, տնտեսությունը անկում էր ապրում:

1997 թ. ԵԱՀԿ ՄԽ համանախագահները հակամարտող կողմերին նոր առաջարկ ներկայացրին. 1. զորքերի դուրսբերում գրավյալ տարածքներից, բացի Լաչինից ու Շուշիից, 2. խաղաղարար ուժերի տեղաբաշխում, փախստականների վերադարձ, շրջափակման վերացում, 3. ԼՂՀ կարգավիճակի հարցի լուծում: Նոր առաջարկները կյանքի կոչելու համար առաջարկվեց 2 տարբերակ՝ փաթեթային եւ փուլային: Փաթեթային տարբերակով հարցերը լուծվում էին միաժամանակ, իսկ ԼՂ-ն համարվում էր Ադրբեջանի անբաժանելի մաս: Երեւանը մերժեց, ներկայացվեց փուլային տարբերակը, ըստ որի վերոնշյալ 3 կետերը իրականացվում էին հերթականորեն, ԼՂ կարգավիճակը որոշվում էր վերջում: Երեւանը եւ Բաքուն համաձայնեցին, Ստեփանակերտը՝ մերժեց:

Տեր-Պետրոսյանը «հայտնի ուժերի» ճնշման տակ հրաժարական տվեց:

1998 թ. աշնանը ԵԱՀԿ ՄԽ-ն ներկայացրեց նոր առաջարկ՝ «Ընդհանուր պետություն» ձեւակերպումով: Երեւանը եւ Ստեփանակերտը համաձայնեցին՝ նոր առաջարկը ընդունելով որպես բանակցությունների վերսկսման հիմք, Բաքուն՝ մերժեց: Ադրբեջանի ԱԳՆ-ն մերժելով «Ընդհանուր պետություն» բանաձեւը, պատրաստակամություն հայտնեց բանակցությունները շարունակել՝ հիմք ընդունելով հակամարտության փուլային կարգավորման տարբերակը, ըստ որի ԼՂ կարգավիճակը պետք է քննարկվեր ադրբեջանական գրավված տարածքների ազատագրվելուց հետո:

Քոչարյան-Ալիեւ ուղղակի բանակցություններ

Ենթադրաբար, վաղը Յալթայում տեղի կունենա երկու երկրների նախագահների 10-րդ հանդիպումը, որը, երկու կողմերի պայմանավորվածությամբ, չի մանրամասնվի մամուլի համար: Նախագահ Քոչարյանը մեկ անգամ չէ, որ ներկայացրել է այն զիջումները, որից ավելին չի անի. ա. Բաքու-Ստեփանակերտ հորիզոնական հարաբերություններ, բ. ԼՂՀ բնակչության անվտանգություն, գ. ԼՂՀ անկլավային վիճակի բացառում: Դժվար է ասել՝ նախագահ Քոչարյանի վերոնշյալ դրույթները տեղավորվո՞ւմ են «Ընդհանուր պետություն» բանաձեւի մեջ: Ենթադրաբար՝ այո՛, հակառակ դեպքում Երեւանը չէր ընդունի այն որպես բանակցությունների հիմք: Պնդել, թե Քոչարյան-Ալիեւ հանդիպումները ընթանում են «Ընդհանուր պետություն» բանաձեւի տիրույթում, ճիշտ չէ: Նախ, Բաքուն բազմիցս նշել է, թե մերժել է բանաձեւը: Անցյալ սեպտեմբերին ՌԴ արտգործնախարար Իվանովը Բաքվում հայտարարեց, որ «Ընդհանուր պետությունը» ուղարկվել է արխիվ: ՀՀ արտգործնախարար Օսկանյանը եւս մի քանի անգամ հիշատակել է, որ որոշակի փոփոխություններ են մտցվում ԵԱՀԿ ՄԽ վերջին առաջարկների մեջ: Ավելի հստակ, դեռ 1999 թ. հուլիսին Քոչարյան-Ալիեւ ժնեւյան հանդիպումից առաջ Օսկանյանը փաստեց, որ երկու երկրների նախագահները փորձելու են բանակցել «ինքնավարության ամենալայն աստիճան» եւ «ընդհանուր պետություն» ձեւակերպումների տիրույթում:

«Ընդհանուր պետություն» կոնցեպցիայի մասին որոշակի պարզաբանումներ տվեց ԵԱՀԿ ՄԽ Ֆրանսիայի ներկայացուցիչ (արդեն նախկին) Ժորժ Վոժեն 1988 թ. նոյեմբերի 9-ին Բաքվում. «Սկզբունքները մասամբ են միայն նոր եւ հիմնականում լավ ծանոթ են հակամարտության կողմերին: Դրանց նորությունն այն է, որ պարունակում են հակամարտության բոլոր կողմերի համար ընդունելի դրույթներ եւ ընդունակ են հանգեցնել բանակցային գործընթացի վերսկսմանը: Համանախագահները ջանացել են Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության եւ ինքնիշխանության հարգման սկզբունքները ներդաշնակորեն միացնել այն բանաձեւի հետ, որը ԼՂ-ին թույլ կտար լայնորեն ինքնակառավարում իրականացնել»: Սակայն պետք է նշենք, որ ԼՂՀ-ին տրվող ցանկացած, մեզ համար ընդունելի կարգավիճակ ոչինչ է, եթե Հայաստանի եւ Արցախի տնտեսությունները հզոր չեն, հետեւաբար հզոր չեն մեր բանակը, հասարակությունը, պետական ինստիտուտները: Ինչպես ճշգրիտ նկատել է լրագրող ընկերներիցս մեկը՝ «Ղարաբաղի կարգավիճակը տնտեսական է»:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ԱՄՆ

Ալբերտ Գորը հազարավոր ընտրողների առաջ խոստացավ լուծել Լեռնային Ղարաբաղի խնդիրը

Թե ինչպես եւ ում օգտին՝ չմանրամասնեց

Լոս Անջելեսում ավարտված Դեմոկրատական կուսակցության համաժողովից հետո ԱՄՆ նախագահության դեմոկրատ թեկնածու Ալբերտ Գորը, ուղեկցությամբ իր տիկնոջ, ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնի եւ վերջինիս տիկին Հիլարիի, նախընտրական քարոզարշավի ընթացքում հազարավոր ամերիկացի ընտրողների առաջ, որոնց շարքերում՝ նաեւ հայեր, խոստացավ լուծել Լեռնային Ղարաբաղի խնդիրը: Եթե նախագահության հանրապետական թեկնածու Բուշ կրտսերն ամերիկահայության ձայները շահելու ակնկալիքով ակնարկում է, թե կճանաչի Հայոց ցեղասպանությունը, ապա նույն ակնկալիքով Գորը խոստանում է լուծել Լեռնային Ղարաբաղի խնդիրը: Ճիշտ է՝ վերջինս երեկվա իր ելույթում չմանրամասնեց, թե ինչպես եւ ում օգտին է վճռելու:

Ամերիկահայերը երկընտրանքի առաջ են. ո՞ւմ ընտրել՝ դեմոկրատնե՞րի՞ն, թե՞ հանրապետականներին: Երկու կուսակցությունների առաջնորդներն էլ խոստանում են օգնել հայերին, հայանպաստ որոշումներ իրականացնել: Ամերիկահայերի համար խնդիրը բարդանում է նաեւ նրանով, որ փոխնախագահի թեկնածուներ Դիք Չեյնիի (հանրապետական) եւ Ջոզեֆ Լիբերմանի (դեմոկրատ) անցյալը չի խոսում նրանց հայանպաստ լինելու մասին: Այսպես, Դիք Չեյնին 1989–93 թթ. երբ Բուշ ավագի ժամանակ զբաղեցնում էր պաշտպանության նախարարի պաշտոնը, մեծ դեր ունեցավ Թուրքիայի բանակի վերազինման եւ արդիականացման հարցում: Բացի այդ Չեյնին չի թաքցնում իր հետաքրքրությունները Կասպից ավազանի, ասել է թե՝ Ադրբեջանի նկատմամբ:

Ամերիկահայերի համար անընդունելի է նաեւ դեմոկրատ Լիբերմանը: Նախ՝ քանի որ ամերիկյան հրեական լոբբին հօգուտ Հայաստանի չի աշխատում: Ապա՝ 1988 թ.-ից թուրքամետ կեցվածք է որդեգրել, 1990 թ. Սենատում դեմ է քվեարկել Հայոց ցեղասպանությանը, պաշտպանում է ԱՄՆ-ի կողմից Թուրքիային զինելը, հանդես է գալիս 907 բանաձեւը վերացնելու օգտին:

Թ. Հ.

ՓԱՐԻԶ

Ժ. Տ. Չիվիլյան. «Գործակցում ենք նաեւ Հայաստանի հետ»

Ժան-Տիգրան Չիվիլյանը Փարիզի դատական ոստիկանության փոխտնօրենն է: «Ազգի» թղթակցին նրա տված հարցազրույցը ներկայացնում ենք որոշ կրճատումներով:

– Պրն Չիվիլյան, երբեմն դժվարությամբ է ընկալվում դատական ոստիկանության «խառնածին» համակարգի աշխատանքը, քանի որ նրա անդամները ենթակա են կրկնակի նախարարական վերահսկողության. ՆԳ նախարարությունը վերահսկում է քաղաքացիական ոստիկաններին, իսկ արդարադատության նախարարությունը՝ դատաքննությունների վարույթը:

– Դատական ոստիկանության աշխատանքը ղեկավարվում է հանրապետության դատախազի կողմից, ենթակա է գլխավոր դատախազի հսկողությանը եւ դատախազության վերահսկողությանը: Բայց ըստ կարգավիճակի եւ աստիճանակարգի պետական ոստիկանության բաղկացուցիչ մասը կազմող դատական ոստիկանության վարչությունը ենթակա է ներքգործնախարարությանը: Այդ «խառնածին» համակարգը համակեցության որեւէ խնդիր չի հարուցում ոստիկանության պաշտոնյաների գիտակցության մեջ:

– Բանավեճերից հետո մի շարք իրավաբաններ առաջարկեցին դատական ոստիկանությունը կցել արդարադատության նախարարությանը: Ի՞նչ կասեիք այս առնչությամբ:

– Խոր քննությունը թույլ է տալիս կասկածել այդ կցման իրական արդյունավետությանը եւ նույնիսկ հիմնավորվածությանը, մանավանդ որ ոստիկանական ու դատական մարմինների ներկայիս աշխատանքը միանգամայն գոհացուցիչ է. այդ երկու միավորները կատարում են շատ տարբեր, բայց փոխլրացնող պարտականություններ: Իմ կարծիքով, կցումը կվնասեր մասնավորապես հանցագործությունների դեմ պայքարող ծառայությունների սերտաճմանը: Այնպես որ, դատական ոստիկանությունը ներքգործնախարարությունից զատելը, ըստ իս, կնվազեցներ դրա աշխատանքի արդյունավետությունը:

– Թաղային ոստիկանության ստեղծումն իրապես կազդի՞ հանցագործությունների թվի կրճատման վրա, մասնավորապես՝ պատանիների շրջանում:

– Դրա ստեղծման նպատակն է ոստիկանությունը դարձնել առավել տեսանելի եւ մատչելի, ավելի մոտեցնել քաղաքացիներին: Կոմիսարիատներում հանրության ընդունելության բարելավումը, ուրիշ գործընկերների հետ ապահովության սոցիալական պայմանագրերի մշակումը թույլ կտան պայքարել անապահովության զգացման դեմ եւ վերականգնել բնակչության վստահությունն «իր» ոստիկանության հանդեպ: Ինչ վերաբերում է պատանեկան հանցագործություններին, հասարակական այդ երեւույթը լավ տեսանելի է տեղական ոստիկանի համար, որը ծանոթ է թաղի առանձնահատկություններին: Ոստիկանություն-դպրոց կապը կխորացվի, անչափահասների կրկնահանցագործությունը կկանխվի կրթական միջոցառումներով: Ակնկալվում է նաեւ ծնողների ազդեցության ուժեղացում:

– Ձեր հայ հորից զրկվել եք ծնվելուց առաջ: Ինչպե՞ս գիտակցեցիք Ձեր արմատները:

– Ծնվել եմ Կորսիկայում 1940 թ., հորս մահից հետո: Ինձ դաստիարակել է մայրս, իսկ 1920 թ. Ֆրանսիա եկած հայկական ընտանիքս ճանաչել եմ ավելի ուշ: Սակայն չմոռացա արմատներս եւ մերձեցա հայ համայնքին՝ միաժամանակ հետեւելով Հայաստանի իրավիճակի զարգացմանը: Համայնքի հետ կապ եմ պահպանում եւ մասնակցում համերաշխության ցույցերին: Մշտապես ներկա եմ լինում հայ արվեստագետների միջոցառումներին:

– Թմրամոլության դեմ համատեղ պայքարի շրջանակներում 1998 թ. այցելել եք Հայաստան: Իսկ Ձեր հայ գործընկերներին ընդունե՞լ եք Փարիզում:

– 1998 թ., իրոք, գործուղվել եմ թմրամոլության եւ թմրադեղերի առեւտրի դեմ համատեղ պայքարելու նպատակով: Ինձ հիանալի ընդունեցին ոստիկանության գլխավոր պաշտոնյաները: Ես էլ իմ հերթին քանիցս ընդունել եմ Հայաստանի ոստիկանության սպաների:

ԱՐՄԵՆ ԱԶԻԶՅԱՆ

Փարիզ

Խամենեին խստորեն քննադատել է Բաքվի քաղաքականությունը

Ալիեւի այցը Թեհրան հավանաբար կհետաձգվի

Իրանի հոգեւոր առաջնորդ Ալի Խամենեին օրերս հայտարարեց, որ իր երկիրը լիովին վերահսկողություն է հաստատելու իրան-ադրբեջանական սահմանի ողջ երկայնքով. «Ադրբեջանը պաշտպանում է իրանցի անջատողականներին, խառնվում է Իրանի ներքին գործերին»:

Վերջին երկու շաբաթվա ընթացքում սա Իրանի հոգեւոր առաջնորդի երկրորդ քննադատությունն էր ուղղված Բաքվի իշխանություններին: Դեռ հուլիսի վերջերին Խամենեին Իրանի հյուսիսային Արդաբիլ քաղաքում Ադրբեջանին կշտամբել էր «Կասպից նկատմամբ անհիմն հավակնությունների» համար, միաժամանակ նշելով, թե «Իրանն իր սահմանների մոտ թույլ չի տա թշնամական պետությունների զինվորական գործողություններ»:

Ի պատասխան Իրանի հոգեւոր առաջնորդի հայտարարությունների, Ադրբեջանի Ազգային անվտանգության մամլո ծառայությունը հանդես է եկել պատասխան հայտարարությամբ. «Ադրբեջանը երկիր է, որն առավել տուժել է անջատողականությունից. հայ ագրեսորները իրենց վերահսկողության տակ են պահում պետության տարածքի 20 տոկոսը: Հավանաբար որոշ արտաքին ուժեր, որոնք փորձում են փչացնել Իրան-Ադրբեջան հարաբերությունները, սխալ տեղեկություններ են տվել պրն Խամենեիին: Ինչ վերաբերում է ադրբեջանա-իրանական սահմանի վերահսկողությանը, ապա դա Իրանի ներքին խնդիրն է, եւ մենք ողջունում ենք, քանի որ մաքսանենգությունը եւ թմրանյութերի առեւտուրը մեծ ծավալների են հասել սահմանի այդ հատվածում»:

Մի քանի օր առաջ Թեհրանը Բաքվին զգուշացրել է նաեւ, որ եթե չվճարվեն Նախիջեւանի Ինքնավար Հանրապետության էլեկտրաէներգիայի պարտքերը, ապա Իրանը կհոսանքազրկի Նախիջեւանը: Տեղեկացնենք, որ Նախիջեւանի էլեկտրաէներգիայի 60 տոկոսը մատակարարում է Իրանը: Սա եւս բողոքի ձեւ է, որով Թեհրանը իր դժգոհությունն է արտահայտում Բաքվի նկատմամբ:

Այս աշուն ծրագրված էր նախագահ Ալիեւի այցը Թեհրան, որը, հաշվի առնելով ադրբեջանա-իրանական հարաբերությունների լարվածությունը, ամենայն հավանականությամբ կհետաձգվի: Արդեն երկու տարի Հեյդար Ալիեւը պատրաստվում է մեկնել Թեհրան, սակայն ամեն անգամ այցը հետաձգվում է:

Ադրբեջանի նախկին արտգործնախարար Թ. Զուլֆուգարովը ասել է, որ Արեւմուտքը, ելնելով իր շահերից, Ադրբեջան-Իրան հարաբերություններում արհեստական լարում է առաջացնում:

Թ. Հ.

Թուրքիան պարեկանավ է հանձնել Ադրբեջանին

ԲԱՔՈՒ, 16 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՍՆԱՐՔ: Օգոստոսի 15-ին Ադրբեջանի պաշտպանության նախարար Սաֆար Աբիեւն ընդունել է Թուրքիայի պատվիրակությանը, որը գլխավորում էր ռազմածովային ուժերի փոխծովակալ Էրդալ Բուչաղինը:

Հանդիպման ընթացքում քննարկվել են ռազմական բնագավառում երկկողմ համագործակցությանն առնչվող հարցեր, եւ այդ առնչությամբ Սաֆար Աբիեւը բարձր է գնահատել Թուրքիայի կողմից պարեկային մոտորանավի հանձնումն Ադրբեջանին:

Պատասխան խոսքում Էրդալ Բուչաղինը հայտարարել է Ադրբեջանի զինված ուժերի կայացման գործին այսուհետեւ էլ աջակցելու Թուրքիայի պատրաստակամության մասին:

Նույն օրն Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարն ընդունել է Թուրքիայի պատերազմի վետերանների պատվիրակությանը, հաղորդում է երկրի պաշտպանության նախարարության մամլո ծառայությունը:

Ինդոնեզիայի նախագահը շնորհազրկվեց

Ինդոնեզիայի խորհրդարանը՝ ժողովրդական ժողովը, անցյալ շաբաթվա նիստերի ընթացքում քննարկեց երկրի նախագահ Աբդուռահման Վահիդի գործունեությունը բնութագրող զեկուցագիրը: Տարբեր կուսակցությունների ներկայացուցիչները հերթով անխնա քննադատության ենթարկեցին նրա նախագահության առաջին 10 ամիսների արդյունքները: Պատգամավորները Վահիդին բնութագրեցին որպես անճարակ ղեկավար եւ երկրի բոլոր դժվարությունների պատճառ: «Պուեն» շաբաթաթերթը նշում է, որ Ինդոնեզիան տարածաշրջանի միակ պետությունն է, որ մինչեւ օրս չի հաղթահարել ասիական տնտեսական ճգնաժամը: Նախագահի մերձավորների կաշառակերության մի շարք աղմկալի դեպքեր են բացահայտվել: Երկրում առաջանում է բռնությունների ալիք: Մոլուքյան կղզիներում շարունակվում են քրիստոնյաների եւ մահմեդականների արյունալի բախումները: Կելեբես կղզում եւս ընդհարումներ են սկսվել: Անջատական միտումներն ուժեղանում են Աչեհի նահանգում եւ պապուասաբնակ շրջաններում:

Ի վերջո խորհրդարանը նախագահ Վահիդին ստիպեց գործադիր իշխանության ղեկը հանձնել փոխնախագահ Մեգավատի Սուկառնոպուտրիին: Ինդոնեզիայի օրենսդիր իշխանության ներկայացուցիչները փաստորեն գործադիր իշխանության հակակշիռ են ստեղծել: Գիտակցելով իրենց դերի կարեւորությունը, պատգամավորները թունոտ քննադատության են ենթարկում նախագահին, թեեւ չեն կարող տապալել նրան:

Բարձրաստիճան զինվորականությունն սպասողական դիրք է բռնել եւ պատրաստ է կրկին տիրելու իշխանությանը, ինչպես գեներալ Սուհարտոյի ժամանակներում: Ինդոնեզիայի պատմության մեջ Վահիդը ժողովրդավարական կարգով ընտրված առաջին նախագահն է եւ չի ուզում արժանանալ նախկին նախագահների բախտին, որոնք բոլորն էլ շնորհազրկվելով հեռացել են քաղաքական ասպարեզից:

Պ. Բ.

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Ռուսաստանի դեսպանության պատասխանը «Ազգին»

Արտասահմանյան որոշ ԶԼՄ-ներ Ա. Մասխադովի հանցավոր վարչակարգի, այսպես կոչված, էմիսարներին հնարավորություն են ընձեռում կեղծ լույսով ներկայացնելու Չեչնիայի Հանրապետությունում ռազմական գործողություններն ավարտելու եւ դրա ամբողջ տարածքում բնականոն կյանքի անցնելու Ռուսաստանի իշխանությունների ջանքերը: Ցավոք, դրանից զերծ չի մնացել նաեւ հայկական **«Ազգ»** թերթը, որը ս. թ. հուլիսի 12-ին հրապարակել է իր թղթակից Թ. Հակոբյանի հարցազրույցը Վրաստանում հաստատված ոմն Հ. Ալղամովի հետ, որը հավակնում է լինել Վրաստանում «Իչկերիայի Հանրապետության» գլխավոր ներկայացուցչության ղեկավարը եւ հիշյալ հարցազրույցում վիրավորական արտահայտություններ է թույլ տալիս ՌԴ զինված ուժերի, Չեչնիայի Հանրապետությունում հակաահաբեկչական գործողություն իրականացնող ռուսաստանցի զինծառայողների հասցեին:

Հայաստանի Սնարք գործակալության ս. թ. հուլիսի 18-ի տեղեկատվության համաձայն, Վրաստանի արդարադատության նախարարությունը հայտարարել է «երկրում, այսպես կոչված, Իչկերիայի Հանրապետության գլխավոր ներկայացուցչության գործունեության անօրինականության մասին», որը գրանցված չէ Վրաստանի արդարադատության նախարարությունում եւ որեւէ կապ չունի Վրաստանի պետության հետ:

Այս կապակցությամբ Հայաստանի Հանրապետությունում Ռուսաստանի Դաշնության դեսպանությունը **«Ազգ»** թերթի հիշյալ հրապարակումը համարում է Չեչնիայի խնդրի կարգավորմանն առնչվող իրավիճակի թյուր ընկալում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ
ԴԵՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ
ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդվածի հեղինակի ռեպլիկը

Եթե Հիզիր Ալղամովի հետ հարցազրույցով ես նպաստել եմ տարածել **«Ազգի»** ընթերցողների շրջանում ապատեղեկություն տարածելուն, ավելին՝ վնասել եմ հայ-ռուսական հարաբերությունները, դրա համար ներողամտություն եմ հայցում: Ինչ վերաբերում է Ասլան Մասխադովին, ապա ասեմ. այն ժամանակ (1997 թ. մայիսի 12), երբ Կրեմլում Ելցինն ու Մասխադովը համբուրվում էին, Ահմադ Հաջի Կադիրովի ավազակները շարունակում էին «Ղազավաթը» (կարդալ՝ ջիհադ) ռուսների դեմ: Պարզապես պիտի ընդունել, որ Մոսկվայի այսօրվա դրածո Կադիրովը պակաս ավազակ չէ, քան Մասխադովը կամ Ալղամովը:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Մարտիրոս Սարյանի պատգամը

1965-ի վաղ գարնանը, մարտին, մեծ հանդիսավորությամբ նշվում էր վրձնի անզուգական վարպետ Մարտիրոս Սարյանի ծննդյան 85-ամյակը: Այդ առթիվ նրան Սոցիալիստական աշխատանքի հերոսի կոչում էր շնորհվել, եւ օպերային թատրոնում շքեղ հանդիսություն էր: Հոբելյարի կարճ, բայց փայլուն ելույթը 100 հազարավորներ հեռուստատեսությամբ տեսան ու լսեցին, սակայն ոչ մի պաշտոնաթերթում չկարողացին. Վարպետի մի քանի արտահայտություններ գրաքննությանը չէին դիմանում:

Երեւանի Խ. Աբովյանի անվան ինստիտուտի «Մանկավարժ» բազմատիրաժ թերթը, որի խմբագիրն էի, ընդամենը 1 ամիս առաջ էր հիմնվել: Ռադիոյում աշխատող մի բարեկամուհու միջոցով ելույթի տեքստը ձեռք բերեցի եւ մարտի 25-ի համարում տպեցի (թիվ 3), ու ցրեցինք այդ օրերին ինստիտուտի շրջանավարտների ավանդական հանդիպման երեկոյին եկած մանկավարժներին:

Քաղաքացիական հագուստով «մեկն» անընդհատ շուրջս էր պտտվում՝ իմանալու, թե որտեղից եմ վերցրել տեքստը: Հաջողության չհասավ: Այդ առթիվ Հայկոմկուսի երկրորդ քարտուղար տխրահռչակ Հովհաննես Բաղդասարյանն ինստիտուտի տնօրեն Կամո Ուղուրլյանին շտապ մոտն էր կանչել եւ «զոռս պատվիրեցեր» շշպռել. «Մեկ էլ էտպիսի բան լինի՝ թերթը կփակեմ: «Մարտիրոս Սարյանի պատգամը»: Լենի՞ն է, ի՞նչ է, որ պատգամ տա»...

Մարտիրոս Սարյանի տուն-թանգարանի տնօրեն Շահեն Խաչատրյանը որտեղից որտեղ իմացել էր ելույթի տպագրության մասին եւ ինստիտուտի նկարիչներից մեկի միջոցով խնդրել թերթի թեկուզ մի օրինակ: 20-ն ուղարկեցի: Եվ հիմա ով գիտե՝ որ արխիվում են:

Խմբագրությանն եմ տրամադրում Մ. Սարյանի հայտնի ելույթը:

ՊԵՏՐՈՍ ԲԵԴԻՐՅԱՆ

Թանկագին բարեկամներ,

Կյանքիս ամբողջ ընթացքում ես միշտ էլ աշխատանքով եմ թեթեւացրել իմ հուզմունքը, աշխատանքով եմ ազատագրվել իմ քաղցր ու դառը ապրումներից: Այսօր իմ աշխատանքն արժանացել է մեծագույն պարգեւի, որի համար հայտնում եմ իմ խորին շնորհակալությունը: Եվ ինձ մեծ հուզմունք է պատճառում այն միտքը, որ տասնամյակների իմ աշխատանքով ես էլ ինչ-որ չափով ծառայել եմ իմ ժողովրդին եւ իմ ժամանակին:

Այն ժողովուրդը, որի զավակը կոչվելու պատիվն ունեմ, շատ հաճախ ապրելով անտանելի պայմաններում, այնուհանդերձ միշտ էլ իր մասնակցությունն է բերել համաշխարհային քաղաքակրթությանը: Անկարելի է չհպարտանալ դրանով, եւ իմ բոլոր ցանկություններից մեծագույնն է տեսնել իմ ժողովրդին ավելի պատվավոր վիճակում, ավելի հպարտ, որովհետեւ նա երբեւիցե տուն չի քանդել, այլ շինել է ամենուր, անմեղ արյուն չի թափել, այլ իր արյունն է տվել անմեղներին եւ դրանով իսկ ոչ միայն հարուցել համընդհանուր հարգանք, այլեւ իրավունք ձեռք բերել արժանանալու ավելի լուսավոր վաղվա, որի սպասումով լեցուն են բոլորիս սրտերը:

Մարտիրոս Սարյանը Մինասի հետ:

Մեր ժողովուրդը ստանալիք շատ պարտքեր ունի, իսկ ինքն էլ ունի մեծ պարտք, որը պիտի վճարի համաշխարհային մշակույթին: Իսկ այդ պարտքը կարելի է վճարել միայն մեկ ձեւով՝ զարգացնելով եւ միշտ նորացնելով ազգային մտածողությունը, պահպանելով ու հարստացնելով ազգային լեզուն՝ մեր մեծագույն սրբությունը, պաշտպանելով ու նորոգելով մեր դարավոր ավանդները, ոչ թե օտար բույսեր ներմուծելով ու զորացնելով դրանք, այլ մեր բնիկ պտուղներից ստեղծելով նոր մրգատեսակներ՝ ավելի արեւահամ եւ ցրտադիմացկուն, նույնքան ազգային, որքան մարդկային:

Իմ սիրելի հայրենակիցներ, իմ թանկագին ընկերներ, իմ սիրասուն զավակներ, ես շատ եմ ուզում, որ ձեզանից յուրաքանչյուրը մասնակցի այդ պարտքի մուծմանը՝ լինելով արդար մարդ, ազնիվ, անձնուրաց հայրենասեր, ոգու բարի մշակ եւ մտքի անխոնջ սերմնացան:

Հաջողության ճամփաներով

Հարցազրույց ռեժիսոր Արթուր Սարգսյանի հետ

50-ամյա Արթուր Սարգսյանը ծնվել է Իրանում, ապրել Անգլիայում, ապա մեկնել ԱՄՆ ու սկսել ֆիլմեր նկարահանել: Նրա վերջին ֆիլմերը՝ «Մինչ դու քնած էիր»՝ Սանդրա Բալոքի մասնակցությամբ եւ «Պիկ ժամ»-ը Ջեկի Չանի եւ Քրիս Տաքերի մասնակցությամբ ֆինանսական հաջողություն ունեցան: Մասնավորապես 35 մլն դոլար բյուջեով «Պիկ ժամը» արդեն հավաքել է 250 մլն դոլար:

– Ինչպե՞ս սկսեցիք ֆիլմեր նկարահանել: Ի՞նչը գրավեց ձեզ:

– Մեծացել եմ ամերիկյան ֆիլմեր դիտելով եւ ինչպես իմ հասակակիցները սիրահարվում էի ֆիլմերին, լուսանկարներ հավաքում: Ծնողներս եւ ուսուցիչներս նկատողություն էին անում, որ միայն ֆիլմերի մասին եմ մտածում, սակայն ես հավատարիմ մնացի մանկությանս սիրուն: Իհարկե, կարող էի այլ բաներով էլ զբաղվել՝ Անգլիայում փորձեցի հագուստի արտադրությամբ զբաղվել եւ, պատկերացրեք, բավական հաջող: Ծնողներս չէին ցանկանում, որ մեկնեմ ԱՄՆ՝ ռեժիսուրա սովորելու, կարծում էին դա շատ հեռու է: Գիտե՞ք ինչպես են հայկական ընտանիքներում սիրում իրենց կողքին պահել երեխաներին: Անգլիայում զբաղվում էի հագուստի ձեւավորմամբ, նույնիսկ սեփական կրպակ բացեցի, սակայն վերջ ի վերջո հոգնեցի դրանից:

– Ինչպե՞ս էիք պատկերացնում ձեր մուտքը կինո:

– Սկզբից էլ մտածում էի, որ պիտի նկարահանեմ ֆիլմեր, դա՝ էր իմ ուզածը: Հետեւում էի, իհարկե, աստղերի կյանքին ու հաջողությանը: Ես դրանով ամենից շատ էի հետաքրքրվում, իմ ասպարեզն էր:

– Սա ինչո՞ւ-ի պատասխանն էր, իսկ ինչպե՞ս հաջողվեց:

– Սկզբում պարզապես ոչինչ չէի անում: Հանդիպում էի այդ գործով զբաղվող մարդկանց, բարեկամանում նրանց հետ: Սկզբում մի կես ժամ խոսում էինք, ես նրանց համար վերլուծում էի նրանց երբեւէ խաղացած յուրաքանչյուր ֆիլմը: Նրանք ականջներին չէին հավատում. «Դու այս գործով չես զբաղվում, չես մեծացել այս ասպարեզում, որտեղի՞ց գիտես այս ամենը»: Այսպես սկսեցի ճանաչել մարդկանց: Իհարկե, սա ամբողջը չէ, եւ ամեն ինչ շատ ավելի դժվար է, քան թվում է առաջին հայացքից:

– Կինոն դարի հայտնագործությունն է, սակայն այնտեղ հայեր չկան: Ո՞րն է պատճառը:

– Գաղափար անգամ չունեմ: Մի քանի տարի առաջ ես էլ նույն հարցը տվեցի իմ ընկերներից ոմանց: Հայերը լավ բիզնեսմեններ են, այս գործով ինչո՞ւ չեն զբաղվում: Նրանք պարզապես այնտեղ մուտք չեն գործում: Ես միշտ փորձել եմ նկարահանել «Մուսա լեռան քառասուն օրը», դա երբեւէ գրված լավագույն սիրային պատմություններից է: Ես ոչ այնքան փորձելու եմ ցուցադրել, թե ինչ է պատահել հայերի հետ, ինձ համար դա ավելի շատ մեկ այլ «Դոկտոր Ժիվագո» կամ «Սպարտակ» է: Սակայն ոչ մեկը, ում հետ քննարկել եմ այս միտքս, չի հետաքրքրվել դրանով, չի փորձել օժանդակել դրա իրականացմանը: Այդ պատմությունը միջազգային հենք ունի, պարզապես հայերի մասին է: Չէ՞ որ սերն ու քաջությունն ազգություն ու ժամանակ չեն ճանաչում:

AIM

ԳՐԱԿԱՆ ԿԱՊԵՐ

Երիտասարդ լոնդոնահայերի հայկական նորագույն երգերի կոմպակտ սկավառակը

Լոնդոնյան «Դյուխ Ավենյու ռեկորդս» ձայնասկավառակների հայկական ընկերության մեր խմբագրությանը հասցեագրված հայտարարությունը տեղեկացնում է, որ օգոստոսի 1-ից Լոնդոնում վաճառքի է հանվել «Հոգիս: Հատոր 1» արդի երաժշտական ոճերով գրված հայկական երգերի առաջին կոմպակտ ալբոմը, որի հեղինակները մի խումբ խանդավառ երիտասարդներ են:

Ալբոմը, որը ձայնագրվել է «Էրտանկ» ստուդիայում (Լոնդոն), ներկայացնում է սփյուռքի տարբեր վայրերում (Լիբանանից մինչեւ Բոստոն) ապրող երգիչներին, նվագողներին եւ ռեփ ոճի կատարողներին: «Եթե ուզում եք, որ հայ երիտասարդությունը հայկական երգեր լսի, պետք է արդիականացնել դրանք», ասում է «ԴԱՌ»-ի պրոդյուսերներից Արմեն Չոլաքյանը: «Մեր հաջորդ քայլը երկրներ շրջագայելն է, որպեսզի ներկայանանք ունկնդիրներին, մանավանդ երիտասարդ սերնդին», ավելացնում է Հարութ Պողածյանը:

Ալբոմը պարունակում է 11 երգ եւ 10 կոմիկական անցումներ: Երգերը, ըստ հայտարարության, անկեղծ եւ ռեալիստական շնչով են գրված, որը լուրջ, որը կատակային եւ շոշափում են ամենատարբեր թեմաներ՝ սկսած հայրերի խստությունից իրենց աղջիկ զավակների նկատմամբ, վերջացրած արեւելահայերենի եւ արեւմտահայերենի լեզվական տարբերություններով, ամուսնություններով եւ ցեղասպանությունով:

Հետաքրքիր պիտի լինի անշուշտ լսել այս նոր ձայնասկավառակը եւ պարզել, թե ինչպես են այս երիտասարդները կարողացել արդի ռիթմերը ներկայացնել հայերենով: Հուսանք, որ մոտ ապագայում մեր ռադիոընկերություններից մեկն ու մեկը կներկայացնի մեզ «Հոգիս» ալբոմի առաջնեկին:

Հ. Օ.

Մշտական սեր՝ առ հավատքի տունը

Մենք այսօր նախապատրաստվում ենք լավագույնս նշելու Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակը: Եկեղեցաշինությամբ է տոնին ընդառաջ գնում նաեւ հին ու նոր բայազետցին: Գեղարքունիքի մարզում դեռեւս Բագրատունյաց թագավորության ժամանակ կառուցված հոյակերտ, ինքնատիպ եկեղեցիները, որոնք դարերի ընթացքում ավերվել են ու քանդվել, աստիճանաբար վերակառուցվում են՝ վերարթնացնելով լուսավոր գալիքի հավատը մարդկանց հոգիներում: Գեղարքունիքի մարզպետարանի լրատվական ծառայության ղեկավար Խ. Խլղաթյանը մեզ տեղեկացրեց, որ վանքաշինությունը հիմնականում իրականացվում է անհատ նվիրյալների շնորհիվ: Փոխմարզպետ, նախկինում Չորագյուղի գյուղապետ Ռաֆայել Գրիգորյանի ջանքերով վերակառուցվել եւ վերաբացվել է Սաարուց Անապատ եկեղեցին:

Գեղհովիտում իր դռներն է բացել Թուխ Մանուկ եկեղեցին՝ ծորագյուղցի մեկ այլ նվիրյալի՝ Վազգեն Պողոսյանի աջակցությամբ: Վարդաձորի հրաշալի Սուրբ Աստվածածին եկեղեցին իր հավատավոր զավակներին սկսեց ծառայել այս տարի՝ նույն գյուղի բարերարներ Անդրանիկ Մանուկյանի, Նորիկ Բաղդասարյանի ուժերով: Արժանին պետք է հատուցել նաեւ լուսահոգի Գեւորգ Եփրեմյանին: Նա իր չորս որդիների հետ վերակառուցեց Վարդաձորից 6 կմ հեռու գտնվող Շմակա վանքը: Ծովի մակերեւույթից 2700 մ բարձրության վրա գտնվող Սուրբ Խաչ եկեղեցին վերստին «վերակենդանացավ» Գավառ քաղաքի բնակիչ Գագիկ Խաչիկյանի շնորհիվ: Եկեղեցաշինությունը մարզում շարունակվում է: Իսկ առհասարակ լուրջ պահպանման ու առանձին հոգածության կարիք ունեն մարզի տարածքում գտնվող 10 հազարից ավելի հնամյա մասունքները, խաչքարերն, աղոթատեղիներն ու ուխտատեղիները, որոնք միաժամանակ պատմամշակութային հուշարձաններ են:

ԱՐԵՎԻԿ ՎԱՐՇԱՄՅԱՆ

Փոքրիկ աղջկան մեծ ճանապարհ է սպասում

14-ամյա Մարիանա Սիմոնյանը 5 տարեկանից խաղացել է Վիգեն Ստեփանյանի «Մետրո» թատրոնում, 6 տարեկանից երգել է Վահան Օհանյանի երգի թատրոնում եւ այդ ժամանակ էլ հեղինակել է իր առաջին երեք երգերը, որոնք մինչեւ այժմ էլ հնչում են «Արձագանք» ռադիոկայանով: Համերգներով հանդես է եկել տարբեր մարզերում: Արդեն 5 տարի նա երգում է մանկական ֆիլհարմոնիայում, որտեղ պարապմունքներն անվճար են, եւ իրենց համերգներից վաստակած գումարով մեկնում են տարբեր երկրներ: 1998-ին, Երվանդ Երզնկյանի դիրիժորությամբ, մանկական ֆիլհարմոնիայի սաները երկու անգամ համերգներով հանդես են եկել Սոչիում: Մասնակցել է «Դո, ռե, մի» հանրապետական մանկապատանեկան երգի մրցույթ-փառատոնին, ստացել պարգեւներ եւ դիպլոմ: Իր հաջողությունների հարցում մեծ դեր ունի վոկալի ուսուցչուհին: Մարիանան Սպենդիարյանի երաժշտական դպրոցի սան է եւ ցանկություն է ընդունվել կոնսերվատորիա:

Չնայած հաճախակի ելույթներ է ունենում հեռուստատեսությամբ, մասնակցում ամանորյա ծրագրերին, սակայն ապագայում ցանկանում է ունենալ ձայնասկավառակ: 2000 թ. սեպտեմբերին մեկնելու է Սոչի՝ մասնակցելու «Սլավոնյան աստղեր» փառատոնին, իսկ նոյեմբերի 1-ին՝ Բոստոն՝ մասնակցելու այնտեղ կայանալիք փառատոնին: Նրա միակ եւ մեծ ցանկությունն է երգել աշխարհի մեծ բեմերում:

ԱՆԺԵԼԱ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Դժբախտ պատահար

Ինչպես հաղորդեցին արտակարգ իրավիճակների վարչությունից, օգոստոսի 13-ին Հրազդան քաղաքի ջրամբարում լողանալու ժամանակ խեղդվել են Երեւան քաղաքի բնակիչներ Արայիկ Սաֆարյանը եւ Էդգար Էլբակյանը (երկուսն էլ՝ 1982 թ. ծնված): Էդգար Էլբակյանը մեր ճանաչված ռեժիսոր Արմեն Էլբակյանի եւ արտիստուհի Աննա Էլբակյանի որդին էր, սովորում էր կինոյի եւ թատրոնի ինստիտուտի առաջին կուրսում եւ մի քանի տարի առաջ սկսել էր ելույթներ ունենալ հոր բեմադրած ներկայացումներում:

«Ազգ» թերթի խմբագրակազմը ցավակցում է 18-ամյա երիտասարդների՝ Էդգար Էլբակյանի եւ Արայիկ Սաֆարյանի հարազատներին ու ազգականներին՝ Էդգարի եւ Արայիկի ողբերգական մահվան կապակցությամբ:

Մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ

Երկուսն էլ պարտվեցին ...

ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության որակավորման փուլի իրենց առաջին խաղերն անցկացրին մեր հանրապետության երկու թիմերը Երեւանի «Արարատն» ու Աշտարակի «Միկան»: Ցավոք, երկուսն էլ պարտված թողեցին մրցապարտեզը:

**«Արարատ»-«Կոշիցե»` 2-3:** Գյումրիում տեղի ունեցած այս խաղում «Արարատը» շատ առումներով զիջում էր Սլովակիայի առաջատար թիմերից մեկին: Հենց սկզբից հյուրերն անցան ակտիվ գործողությունների` իրար ետեւից մի շարք վտանգավոր պահեր ստեղծելով երեւանցիների դարպասին: Հաշիվը բացվեց 14-րդ րոպեին. «Կոշիցեի» խաղացողը հերթական գրոհի ժամանակ ձախ եզրից ուժեղ հարված կատարեց մեր թիմի դարպասին, «Արարատի» ավագ Կարեն Բարսեղյանը փորձեց գլխով ետ մղել գնդակը, բայց այն հայտնվեց սեփական ցանցում: Երկրորդ խաղակեսի սկզբում, 51-րդ րոպեին երեւանցիները 11 մ տուգանայինի իրավունք ստացան, եւ Արա Նիկոյանը հաշիվը հավասարեցրեց: Դրանից հետո «Կոշիցեն» եւս 2 գոլ խփեց: Աչքի ընկան Ռուսլան Լյուբարսկին (52) եւ Թոմաշ Օրավեցը (82): Արարատցիները կարողացան միայն կրճատել հաշվի տարբերությունը: Գոլը խփեց Էմիլ Մեսրոպյանը (87):

Անշուշտ, մեկ շաբաթ հետո Կոշիցեում կայանալիք խաղում «Արարատի» համար ավելի դժվար կլինի:

«Ռապիդ»-«Միկա»` 3-0: Հայաստանի գավաթակրին շատ ուժեղ մրցակից էր բաժին հասել: Եվ այս խաղում Ռումինիայի առաջնության երկրորդ մրցանակակիրն ապացուցեց իր բարձր կարգը խոշոր հաշվով հաղթելով եվրագավաթի խաղարկությունում իր առաջին հանդիպումն անցկացնող «Միկային»: Գոլերը խփեցին Ադրիան Ենչին (37), Մարիուս Սալդարաշանուն (40) եւ Նիկոլայե Կոնստանտինը (90): Հետաքրքիր է, որ երեք գոլերն էլ գրանցվեցին գլխի հարվածներից հետո: Ասենք, որ հաշիվն ավելի խոշոր կլիներ, եթե իր վարպետությամբ չփայլեր մեր դարպասապահ Հարություն Աբրահամյանը:

Օգոստոսի 24-ին Գյումրիում կայանալիք խաղում «Միկան» պետք է փորձի արժանի մրցակցություն ցույց տալ:

ՖՈՐՄՈՒԼԱ-1

Հակինենը շրջանցեց Շումախերին

«Ֆորմուլա-1» դասի ավտոմեքենաներով մրցարշավի աշխարհի առաջնության 12-րդ փուլից հետո առաջատարը փոխվեց: «Մակլարեն-Մերսեդես» թիմի արշավորդ, ֆինն Միկա Հակինենը, հաղթելով «Հունգարիայի Մեծ մրցանակի» խաղարկությունում, կարողացավ 2 միավորով շրջանցել նախկին անփոփոխ առաջատարին` գերմանացի Միխայել Շումախերին («Ֆերարի»):

Հակինենը մրցաարշավության հենց սկզբից գլխավորեց մրցավազքը, դիրքերը չզիջեց մինչեւ վերջ եւ առաջինը հատեց վերջնագիծը: Աշխարհի ներկայիս չեմպիոնը Բուդապեշտի «Հունգարոռինգի» 306 կմ մրցաարշավությունը հաղթահարեց 1 ժամ 45 րոպե 34 վայրկյանում: Շումախերը ետ մնաց համարյա 8 վայրկյանով: Երրորդ մրցանակակիր դարձավ Հակինենի թիմակիցը` շոտլանդացի Դեւիդ Կուլթհարդը: Չորրորդ տեղը գրավեց «Մակլարեն-Մերսեդեսի» երկրորդ ներկայացուցիչը` բրազիլացի Ռուբենս Բարիկելլոն:

Հենց այս մարզիկներն էլ առաջին տեղերն են զբաղեցնում ընդհանուր հաշվարկում: 12 փուլից հետո Հակինենը ունի 64, Շումախերը` 62, Կուլթհարդը` 58, Բարիկելլոն` 49 միավոր:

Կոնստրուկտորների գավաթի հաշվարկում առջեւում է «Մակլարեն-Մերսեդեսը»` 112 միավոր: Միայն 1 միավորով է ետ մնում «Ֆերարին»:

Առաջնության ավարտին 5 փուլ է մնացել:

Առջեւում պատասխան խաղերն են

Ներկայացնենք եվրոպական երկրների ակումբային թիմերի երեք մրցաշարերում գրանցված բոլոր արդյունքները:

Չեմպիոնների լիգա
Որակավորման երրորդ փուլ
առաջին խաղեր

«Դինամո» (Ուկրաինա)-«Ցր. Զվեզդա» (Հարավսլ.)`	0-0
«Շախտյոր» (Ուկրաինա)-«Սլավիա» (Չեխիա)`	0-1
«Զիմբրու» (Մոլդովա)-«Սպարտա» (Չեխիա)`	0-1
«Բեշիկթաշ» (Թուրքիա)-«Լոկոմոտիվ» (Ռուսաստան)`	3-0
«Սեն Գալ» (Շվեյցարիա)-«Գալաթասարայ» (Թուրքիա)`	1-2
«Միլան» (Իտալիա)-«Դինամո» (Խորվաթիա)`	3-1
«Հելսինգբորգ» (Շվեդիա)-«Ինտեր» (Իտալիա)`	1-0
«Շտուրմ» (Ավստրիա)-«Ֆեյենորդ» (Հոլանդիա)`	2-1
«Տիրոլ» (Ավստրիա)-«Վալենսիա» (Իսպանիա)`	0-0
«Լիդս» (Անգլիա)-«Մյունխեն-1860» (Գերմանիա)`	2-1
«Բրոնդբյու» (Դանիա)-«Համբուրգ» (Գերմանիա)`	0-2
«Հերֆոլգ» (Դանիա)-«Գլազգո Ռեյնջերս» (Շոտլանդիա)`	0-3
«Ինտեր» (Սլովակիա)-«Լիոն» (Ֆրանսիա)`	1-2
«Անդերլեխտ» (Բելգիա)-«Պորտո» (Պորտուգալիա)`	1-0
«Դունաֆեր» (Հունգարիա)-«Ռոզենբորգ» (Նորվեգիա)`	2-2
«Պոլոնիա» (Լեհաստան)-«Պանաթին.» (Հունաստան)`	2-2

Պատասխան հանդիպումները կանցկացվեն օգոստոսի 23-ին:

ՈՒԵՖԱ-ի գավաթ
Որակավորման փուլ
առաջին խաղեր

«Արարատ» (Հայաստան)-«Կոշիցե» (Սլովակիա)`	2-3
«Ռապիդ» (Ռումինիա)-«Միկա» (Հայաստան)`	3-0
«Վորսկլա» (Ուկրաինա)-«Ռաբոտնիչկի» (Մակեդոնիա)`	2-0
«Շերիֆ» (Մոլդովա)-«Օլիմպիա» (Սլովենիա)`	0-0
«Կոնստրուկտորուլ» (Մոլդովա»-ԲԿՄԱ (Բուլղարիա)`	2-3
«Մետալուրգ» (Լիտվա)-«Բրանն» (Նորվեգիա)`	1-1
«Վենտսպիլս» (Լատվիա)-«Վաշաշ» (Հունգարիա)`	2-1
«Ժալգիրիս» (Լիտվա)-«Ռուխ» (Լեհաստան)`	2-1
«Էկրանաս» (Լիտվա)-«Լիերս» (Բելգիա)`	0-3
ԱԻԿ (Շվեդիա)-«Գոմել» (Բելառուս)`	1-0
«Սլավիա» (Բելառուս»-«Մակաբի» (Հ. Իսրայել)`	1-1
«Վիտ Ջորջիա» (Վրաստան)-«Բեյթար» (Իսրայել)`	0-3
«Քյափազ» (Ադրբեջան)-«Անթալիասպոր» (Թուրքիա)`	0-2
«Նեֆթչի» (Ադրբեջան)-«Նովա Գորիցա» (Սլովենիա)`	1-0
«Բրյուգե» (Բելգիա)-«Ֆլորա» (Էստոնիա)`	4-1
«Պարտիզան» (Հարավսլավիա)-«Տուլեւիկ» (Էստոնիա)`	5-1
«Սլովան» (Սլովակիա)-«Լոկոմոտիվ» (Վրաստան)`	2-0
«Կոնստելասիո» (Անդորրա)-«Վալեկանո» (Իսպանիա)`	0-10
«Բոավիշտա» (Պորտուգալիա)-«Բարի Թաուն» (Ուելս)`	2-0
«Ժյունես» (Լյուքսեմբուրգ)-«Սելտիկ» (Շոտլանդիա)`	0-4
«Վեսպրեմնայար» (Իսլանդիա)-«Հարտս» (Շոտլանդիա)`	0-2
«Աբերդին» (Շոտլանդիա)-«Բոհեմիանս» (Իռլանդիա)`	1-2
ԱԲ (Դանիա)-«Տորսհավն» (Ֆարերյան կղզ.)`	8-0
ՄՏԿ (Հունգարիա)-«Յոկերիտ» (Ֆինլանդիա)`	1-0
«Լոզան» (Շվեյցարիա»-«Կորկ Սիթի» (Իռլանդիա)`	1-0
«Գլենտորան» (Հս. Իռլանդ.)-«Լիլեստրեմ» (Նորվեգիա)`	0-3
«Կոլրեյն» (Հս. Իռլանդիա)-«Էրգրիտե» (Շվեդիա)`	1-2
«Գի Գոտու» (Ֆարերյան կղզ.)-«Նորշյոպինգ» (Շվեդիա)`	0-2
«Բանգոր Սիթի» (Ուելս)-«Հալմսթադ» (Շվեդիա)`	0-7
«Ֆոլգորե» (Սան Մարինո)-«Բազել» (Շվեյցարիա)`	1-5
«Շլիեմա» (Մալթա)-«Պարտիզան» (Հարավսլավիա)`	2-1
«Ռիեկա» (Խորվաթիա)-«Վալետա» (Մալթա)`	3-2
«Ժելեզնիչար» (Բոսնիա)-«Վիսլա» (Լեհաստան)`	0-0
ՀԻԿ (Ֆինլանդիա)-«Գրեւենմախեր» (Լյուքսեմբուրգ)`	4-1
«Ունիվերսիտ.» (Ռումինիա)-«Պոբեդա» (Մակեդոնիա)`	1-1
«Տոմորի» (Ալբանիա)-«Ապոել» (Կիպրոս)`	2-3
«Ռապիդ» (Ավստրիա)-«Տեուտա» (Ալբանիա)`	2-0
«Դրնովիցե» (Չեխիա)-«Բուդուչնոստ» (Բոսնիա)`	3-0
«Օմոնիա» (Կիպրոս)-«Նեֆտոխիմիկ» (Բուլղարիա)`	0-0
«Ամիցա» (Լեհաստան)-«Վադուց» (Լիխտենշտեյն)`	3-0
«Ակրանես» (Իսլանդիա)-«Գենտ» (Բելգիա)`	0-3

Պատասխան հանդիպումները կանցկացվեն օգոստոսի 24-ին:

Ինտերտոտոյի գավաթ
Եզրափակիչ փուլի առաջին խաղեր

«Սելտա» (Իսպանիա)-«Զենիթ» (Ռուսաստան)`	2-1
«Սիգմա» (Չեխիա)-«Ուդինեզե» (Իտալիա)`	2-2
«Օսեր» (Ֆրանսիա)-«Շտուտգարտ» (Գերմանիա)`	0-2

Պատասխան հանդիպումները կանցկացվեն օգոստոսի 22-ին: Զույգերի հաղթողներն իրավունք կստանան մասնակցելու ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկությանը:

ԹԵՆԻՍ

Հաղթեցին Էնքվիստը եւ Ուիլյամսը

«Մասթերս» շարքի խոշոր մրցաշար անցկացվեց Ցինցինատիում (ԱՄՆ):

Եզրափակիչ խաղում հաղթողի կոչումը վիճարկեցին շվեդ Թոմաս Էնքվիստը եւ անգլիացի Թիմ Հենմանը: Հաղթելով 7-6, 6-4 հաշվով` գլխավոր մրցանակը նվաճեց Էնքվիստը: 400 հազար դոլար պարգեւավճարից բացի շվեդ թենիսիստը նաեւ 100 միավոր վաստակեց, ինչը նրան բավականին բարձրացրեց համաշխարհային դասակարգման ցուցակում:

Ինչ վերաբերում է Հենմանին, ապա նա երկար ժամանակ չի կարողանում հաղթել որեւէ մրցաշարում: Ցինցինատիում նա տանուլ տվեց արդեն յոթերորդ եզրափակիչը:

Զուգախաղերում, ինչպես եւ սպասվում էր, հաղթեցին նշանավոր ավստրալացիներ Թոդ Վուդբրիջը եւ Մարկ Վուդֆորդը: Վճռական խաղում նրանք առավելության հասան չեխական Իրժի Նովակ-Դավիդ Ռիկլ երկյակի նկատմամբ` 4-6, 6-3, 6-4:

Ուիլյամս քույրերը շարունակում են իրենց հաղթարշավը: Կրտսերը` Սերենան, շահեց Լոս Անջելեսի ուժեղ մրցաշարը: Սեւամորթ ամերիկուհին կիսաեզրափակիչում հաղթեց աշխարհի լավագույն թենիսիստուհի, շվեյցարուհի Մարտինա Հինգիսին, իսկ եզրափակիչում համառ պայքարում առավելության հասավ իր հայրենակից Լինդսեյ Դեւենպորտի նկատմամբ` 4-6, 6-4, 7-6:

Այժմ տղամարդկանց խոշոր մրցաշարեր են ընթանում ամերիկյան Ինդիանապոլիսում եւ Վաշինգտոնում (այստեղ հանդես է գալիս նաեւ մեր Սարգիս Սարգսյանը):

Կանայք մրցում են Մոնրեալում (Կանադա):

Բաժինը վարում է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

ԽԱՉԲԱՌ

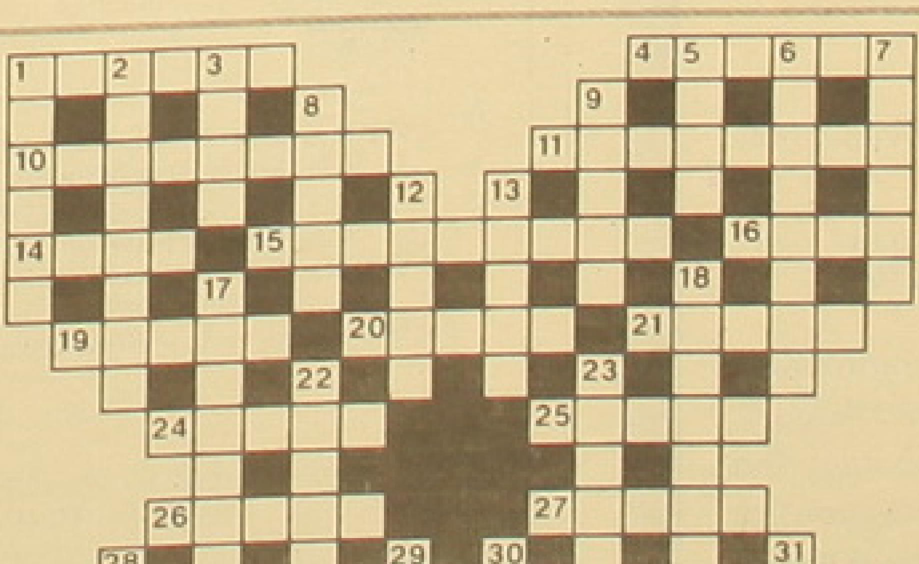

Ուղղահայաց

1. Ամսանուն: 2. Իսպանացի ջութակահար: 3. Կալիստա Դանիլովիչի անունը: 5. Շիրվանզադեի վիպակներից: 6. Սուրբ գիրք: 7. Ռուս առակագիր: 8. Հիդրոկայան Տաջիկստանում: 9. Դյուրավառ նյութի մեջ թաթախված փայտե ձողիկ: 12. Մաշկի վրա կամ մարմնի որեւէ մասում բորբոքումից առաջացած ուռուցք կամ բուշտ: 13. Գյուղ Հայաստանում, Արարատ քաղաքից հյուսիս-արեւմուտք: 17. «Սալոմե» կտավի հեղինակը: 18. Անողնաշարավոր կենդանիների տիպ: 22. Աշխարհահռչակ շախմատիստ: 23. Թմուկ բերդի իշխանը: 28. Քաղաք Մեքսիկայի հյուսիսում: 29. Այն մարդը, որի սիրտը լուսավորում էր ցեղակիցների ճանապարհը: 30. Աշխարհի ուժեղագույն թենիսիստուհի: 31. Անտիկ աշխարհում որոշ աստվածությունների պաշտամունքին նվիրված խորհրդավոր ծես: 35. Անտառների եւ դաշտերի հռոմեական դիցարանի աստված: 36. Գավառ Իրանի Ատրպատականի օստանում: 37. Արեւելյան պոեզիայում պոեմի գլուխ: 38. Եվրոպական բունդ խմիչք: 42. Թաղամաս Պոլսում, ուր իջեւանել էր Աբիսողոմ աղան: 43. Քաղաք Հնդկաստանում, որտեղ գտնվում է Թաջ Մահալ դամբարանը:

Հորիզոնական

1. Հայ դերասանուհու անուն, նաեւ` ծաղիկ: 4. Գրական ժանր: 10. Գոտուն, հագասուն, ___: 11. «Բուխենվալդյան ահազանգ» երգի հեղինակը (վրացի): 14. Խոհանոցային իր: 15. Լեհ ջութակահար, կոմպոզիտոր, մանկավարժ: 16. Ավ. Իսահակյանի ուստա հերոսը: 19. Սպարտակի կարգավիճակը: 20. Հերոս «Հարսնացուն հյուսիսից» կինոնկարից: 21. «Բաց անկողին» վեպի հեղինակը: 24. Պետություն Կենտրոնական Ամերիկայում, Յուկատան թերակղզում: 25. Սիֆիլիսից առաջացած կարծր խոց: 26. Միջնադարյան վանք, որտեղ գործել է հայ առակագիր Վարդանը: 27. Արեւելքում գործածվող կանանց աչքերի ներկ: 32. Մոլդովական եւ ռումինական ժողովրդական երգերի ընդհանուր անվանումը: 33. Լեւերկուզենի ֆուտբոլային ակումբ: 34. Գորկի Մաքսիմ, Գորկի ___: 39. Հնում գործածվող երկարակոթ նիզակ: 40. Միջինասիական զորապետ, որը մարտում վիրավորվելով ստացել է կաղ (լենկ) մականունը: 41. Քիմիական տարր, հալոգեն: 44. Պետություն Եվրոպայի հյուսիսում: 45. Սննդամթերք: — 46. Տղամարդու անուն: 47. Հայ գրող:

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

Հուլիսի 29-ի համարի խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Փերի: 2. Վազր: 3. Սերմ: 4. Պարս: 5. Մարի: 1. Մելածե: 6. Դարա: 3. Վիտրաժ: 7. Տվեր: 8. Ավազ: 9. Ասլի: 10. Արծկե: 11. Լրատու: 12. Ոսկի: 13. Գառնի: 14. Սաքա: 15. Գալուա: 16. Մոմ: 17. Խաբեբա: 18. Խալդի: 19. Բեռն: 20. Բարոկո: 21. Մուտրա: 22. Տաան: 23. Այա: 24. Յարդ: 25. Ծխախոտ: 5. Տիխոնով: 26. «Երազիկ»: 27. Իգոր: 28. Բալիկ:

Հորիզոնական

4. Հիացինտ: 29. «Միսլ»: 2. Գիբսոն: 30. Բալդի: 31. Ռոմ: 32. Հարու: 33. Եհուդ: 34. Դոզա: 35. Դանկո: 36. Աչք: 37. Կիր: 38. Անրի: 39. Դամ: 40. Մկան: 41. Ռոոշիչ: 42. Իկար: 43. Ալմաթի: 44. Կվարց: 45. Քերոլ: 46. Ադամս: 47. Արաքս: 48. Ակորդ: 49. Սոնյա: 50. Ակոս: 51. Կերչ: 52. Սանդ: 53. Մորիկ: 54. Նշիկ: 55. Կես: 56. Եվա: 57. Ոծն: 58. Մեր: 59. Նեգր: 60. Թեքերեյ: 61. Օտս: 62. Չադ: 63. Դրա:

ԱԶԳ
Օրվա հետքերով

ԲԵՅՐՈՒԹ

Նախընտրական բարդ իրավիճակ լիբանանահայ համայնքում

Ընդամենը երկու շաբաթ է մնացել Լիբանանում խորհրդարանական ընտրությունների առաջին փուլին, եւ արդեն լիբանանահայ համայնքը խոր պառակտման մեջ է հայտնվել:

ՀՅԴաշնակցությունը եւ ՍԴՀՆ-չակյան կուսակցության մի մասը, ինչպես նաեւ, ըստ որոշ տեղեկությունների, ՀԲԸՄիությունը պաշտպանում եւ իրենց թեկնածուներով մաս են կազմում երկրի գործող վարչապետ Սելիմ Հոսի ընտրացանկին, որի դեմ ճակատ է հարդարել Լիբանանի նախկին վարչապետ, հայտնի միլիարդատեր Ռաֆիկ Հարիրին, որի ընտրացուցակին թիկունք են կանգնում ՌԱԿ-ը եւ Հնչակյան կուսակցության մի մասը:

ՌԱԿ-ի թեկնածուն է (Բեյրութի 3-րդ ընտրաշրջան) Հակոբ Գասարճյանը: Նրա հետ, նույն ընտրացուցակի վրա, սակայն Բեյրութի 2-րդ ընտրաշրջանից, պատգամավորության թեկնածու է գրանցվել խորհրդարանի ներկա անդամներից հնչակյան Եղիկ Ջերեջյանը, որի թեկնածությունը թեեւ առաջադրել է կուսակցության տեղի ղեկավարությունը, սակայն Կենտրոնական վարչությունը ոչ միայն չի պաշտպանել, այլ կուսակցության շարքերից հեռացրել է նրան: Փոխարենը, արդեն Սելիմ Հոսի ցուցակում, ՀՅԴ-ի կողքին հայտնվել է ՍԴՀԿ-ի մեկ այլ թեւի ներկայացուցիչ Սիհրան Սեֆերյանի անունը: (Ի դեպ, ինչպես 2 թեկնածուներն էլ շրջանավարտ են Երեւանի բժշկական ինստիտուտի): Ինչ վերաբերում է ՀՅԴ-ին, ապա վերջինս տարբեր ընտրաշրջաններում 2 թեկնածու է առաջադրել. խորհրդարանի ներկայիս պատգամավոր Սեպուհ Հովնանյանին եւ Հակոբ Բագրատունուն: Միաժամանակ, դաշնակցությունը անակնկալ քայլով հրաժարվել է հայ կաթոլիկ համայնքի իր ավանդական թեկնածու Ժակ Ջուխադարյանից եւ փոխարենը առաջ քաշել դարձյալ հայ կաթոլիկ Ստեփան Աբաջյանին:

Խաղի մեջ է մտել նաեւ Սելիմ Հոսի կառավարության անդամ, զբոսաշրջության նախարար, ՀԲԸՄիության անդամ Արթուր Նազարյանը, որն ընտրապայքարին մասնակցելու է իր շեֆի ընտրացանկից, Բեյրութի 3-րդ ընտրաշրջանում, որտեղ ձայների համար պայքարելու է ՀԲԸՄ-ի ավանդական գործակից ՌԱԿ-ի թեկնածու Հ. Գասարճյանը:

Ինչ վերաբերում է բողոքականներին վերապահված միակ աթոռին, ապա այս տարի դրան տիրանալու համար պայքար է գնալու ՀՅԴ-ին հարող թեկնածու Աբրահամ Դեդեյանի եւ արաբ բողոքական Բասել Ֆլեյհանի միջեւ, առաջինը Սելիմ Հոսի, իսկ երկրորդը Ռաֆիկ Հարիրիի ընտրացուցակներից:

Պայքարից անմասն չի մնացել նաեւ լիբանանահայ համայնավար ղեկավար Ռաֆֆի Մադոյանը, որը պայքարելու է Լեռնալիբանանի (Մեթն) շրջանում, որին մաս է կազմում հայաշատ Բուրջ Համուդը, ընդդեմ դաշնակցական Ս. Հովնանյանի:

Այսպիսով վերին աստիճանի բարդ իրավիճակ, որտեղ բացառված չեն նաեւ խժդժությունները, նույնինքն լիբանանահայ համայնքի ներսում:

Հիշեցնենք, որ վարչապետ Սելիմ Հոսի ընտրացուցակին լռելյայն թիկունք է կանգնում երկրի նախագահ, մոր կողմից հայազգի գեներալ Լահուդը:

TRADE
PARTNERS UK
www.tradepartners.gov.uk

Մեծ Բրիտանիայի դեսպանատան կոմերցիոն բաժինը հրավիրում է գործարար մարդկանց եւ ընկերություններին մասնակցելու

«Ինչպես գտնել գործընկեր Մեծ Բրիտանիայում»

թեմայով սեմինարին: Կներկայացվեն կոմերցիոն բաժնի կողմից մատուցվող ծառայությունների շրջանակը: Այն տեղի կունենա «Անի» հյուրանոցում՝ օգոստոսի 25-ին, ժամը 18-ին: Մուտքն ազատ է: Գրանցման համար խնդրվում է զանգահարել դեսպանատան կոմերցիոն բաժին՝ Թերեզա Հարությունյանին կամ Հասմիկ Գալստյանին հետեւյալ հեռախոսահամարներով՝ 553081, 570187, բջ. 402952, կառ. 7051: Գրանցման վերջին ժամկետը օգոստոսի 23-ն է:

ՄԵԾ ԲՐԻՏԱՆԻԱՅԻ ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ
ԵՒ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

TRADE
PARTNERS UK
www.tradepartners.gov.uk

The Commercial Section of the British Embassy in Yerevan kindly invites interested parties to attend a seminar on

"How to Find a Business Partner in the UK"

Participants will be familiarised with the services of the Commercial Section. The Seminar will take place in Ani Plaza Hotel, 25 August, 6p. m. Registration is free for which you need to contact the Commercial Section (Tereza Haroutunyan or Hasmik Galstyan) at the following telephone numbers: 553081, 570157, mobile 402952, gov. 7051: The deadline for registration is 23 August.

PRESS AND PUBLIC AFFAIRS SECTION BRITISH
EMBASSY IN YEREVAN

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի
հատուկ դասընթացների բաժին

Անգլերեն յոթ փուլերով. 2000 թ.

Յուրաքանչյուր փուլի տեւողությունը՝
(I, III, V, VII փուլեր) սեպտեմբերի 11-ից մինչեւ նոյեմբերի 10-ը, երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին ժամը 17:00-20:00
(II, IV, VI փուլեր) սեպտեմբերի 12-ից մինչեւ նոյեմբերի 11-ը, երեքշաբթի, հինգշաբթի օրերին ժամը 17:00-20:00 եւ շաբաթ օրերին ժամը 14:00-17:00:
վարձը՝ 130 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ (ներառյալ ԱԱՀ)

Անգլերենն աշխատանքում (երկու փուլերով)

Յուրաքանչյուր փուլի տեւողությունը՝
(I փուլ) սեպտեմբերի 12-ից մինչեւ նոյեմբերի 11-ը, երեքշաբթի օրերին, ժամը 18:30-20:30, շաբաթ օրերին ժամը 15:00-18:00
(II փուլ) սեպտեմբերի 13-ից մինչեւ նոյեմբերի 11-ը, չորեքշաբթի օրերին, ժամը 18:30-20:30, շաբաթ օրերին ժամը 10:30-13:30
վարձը՝ 75 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ (ներառյալ ԱԱՀ)

Գործարար հաղորդակցություն անգլերենով

տեւողությունը՝ սեպտեմբերի 12-ից մինչեւ հոկտեմբերի 12-ը երեքշաբթի, հինգշաբթի օրերին, ժամը 18:30-21:00,
վարձը՝ 45 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ (ներառյալ ԱԱՀ)

TOEFL-ի, GMAT-ի, GRE-ի նախապատրաստական դասընթացներ

TOEFL, GMAT սեպտեմբերի 11-ից մինչեւ հոկտեմբերի 13-ը երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ ժամը 17:00-20:00
GRE սեպտեմբերի 12-ից մինչեւ հոկտեմբերի 14-ը երեքշաբթի, հինգշաբթի օրերին ժամը 17:00-20:00 եւ շաբաթ օրերին ժամը 14:00-17:00
վարձը՝ 75 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ (ներառյալ ԱԱՀ)

✔ Դասընթացների գրանցումը եւ վճարումը տեղի կունենան Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի (ՀԱՀ) 19ա սենյակում, ժամը 09:00-17:45:
✔ Յուրաքանչյուր դասընթացում կընդգրկվեն նվազագույնը 10, առավելագույնը 15 դիմորդներ:
✔ Բացի անգլերենի առաջին փուլից, անգլերենի մյուս դասընթացներում ընդգրկվելու համար դիմորդները պետք է հանձնեն անգլերեն լեզվի քննություն, որը տեղի է ունենում յուրաքանչյուր ամսվա առաջին աշխատանքային օրը (սեպտեմբերի 1), ժամը 13:00, ՀԱՀ-ի փոքր դահլիճում: Քննության վճարն է 500 դրամ:
✔ Փուլերը հաջողությամբ ավարտելու դեպքում գործում են զեղչեր:
✔ Օգոստոսին ՀԱՀ-ի հատուկ դասընթացների բաժինը չի աշխատում

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել
ՀԱՀ-ի 19ա սենյակ, ժամը 09:00-17:45 կամ զանգահարել՝ 27-16-58

ARMENTEL

Հայտարարություն

Արմենտելը հայտարարում է մրցույթ՝ Տավուշի մարզի Բերքաբեր, Մովսես, Վերին Կարմիրաղբյուր եւ Գեղարքունիքի մարզի Գեղամասար, Արփունք գյուղերի նոր տեխնոլոգիաների կիրառմամբ հեռախոսային բաժանորդային ցանցի շինարարության աշխատանքների կատարման համար:

1. Շահագրգիռ կազմակերպությունները մրցույթի անցկացման պայմանները եւ աշխատանքների ծավալները կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեով. Արմենտել ՀՁ, Սիարոնյան 2, 6-րդ հարկ, 634 սենյակ, հեռ. 28.70.66:
2. Մրցույթի փաստաթղթերի փաթեթի արժեքը կազմում է 5000 դրամ (անվերադարձ), որը պետք է վճարվի Արմենտել ՀՁ-ի հաշվին (Սարյան 22, «Հայկապբանկ» ՓԲԸ հ/հ 15100100560303): Վճարման անդորրագիրը պետք է ներկայացնել մրցույթի փաթեթը ստանալիս:
3. Այն շինարարական կազմակերպությունները, որոնք ցանկանում են մասնակցել մրցույթին պետք է տեղյակ լինեն, որ պետք է.
– ունենան տվյալ աշխատանքների կատարման համար պահանջվող պետական լիցենզիաները:
– գրանցված լինեն պետական ռեգիստրում:
4. Առաջարկությունների ներկայացման վերջին ժամկետը՝ 2000 թ. օգոստոսի 29-ը, ժամը 12:00:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ
ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

USAID

AED
Academy for Educational Development

ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալությունը (USAID) եւ Կրթությամբ զարգացման ակադեմիան (AED) տեղեկացնում են

տնտեսական թեմաներով գրող լրագրողներին, որ «Անցման շրջանի տնտեսությունների հիմնախնդիրները» զեկուցումների շարքի հերթական հանդիպումը տեղի կունենա օգոստոսի 18-ին, ժամը 11:30-ին, Թեքեյան կենտրոնում (Խանջյան 50):

Հանդիպմանը կմասնակցեն

ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարի տեղակալ
ԱՐՄԵՆ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆԸ

եւ ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության փոքր եւ միջին գործարարության զարգացման փորձագետ
ՋՈՆ ԱՅՐՈՆՍԸ:

Թեման՝ «ՀՀ փոքր եւ միջին գործարարության զարգացման հեռանկարների վերլուծությունը»

@rminco Global Telecommunications — Ինտերնետ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում: Խանջյան 50: Հեռ. 575823:

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Պատվեր 1303 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության 16. 08. 2000 Գինը՝ 100 դրամ